

12 RÖPIRAT.

Budapest 1884. augusztus 15.

IV. évfolyam

XI. füzet.

Zsidókérdés és antiszemitizmus.

IX.

Ezt mondja a keresztény: „Előttem zsidó és keresztény egyforma.” Felel a zsidó: „Igen az mindegy: zsidó vagy keresztény”, és aztán magában neveti a buta gojt, hogy szemei vannak és nem lát, fülei vannak és nem hall, hanem engedi magát bolonddá tenni néhány hazug szó által.

Mikor a zsidó humanításra, jogegyenlőségre, keresztényszeretetre hivatkozva letorkol bennünket, és elhisszük neki hogy ő testestül-lelkestül magyar hazafi: akkor jót nevet rajtunk és azt mondja: „Nincs ezeknek a gojoknak eszük. Mily könnyű őket bolonddá tenni! Arra a célra teremtvék ezek, hogy nekünk szolgáljanak és szemeink előtt elpusztuljanak. Az ökör se húzná a jármot, ha erejének tudatával bírna.”

Egy zsidó beszélt nekem, hogy bámulnak a butaságon, mikép hagyják a keresztények magukat kizsákmányolni, mikép keresnek, fáradoznak a zsidó számára. „Mennyivel többen vannak mint mi – mondják, – s éheznek, nyomorognak, és mégsem veszik el tőlünk; pedig mi abban dúskálkodunk a mit ők keresnek s a mit tőlük elharácsolunk. „Az Isten megvakította őket – mondják. – A furmányos ló erőlködik, izzad, fárad, s nem tudja hogy az, a ki őt ostorával dögönyözi, az veszi hasznát fáradságának; hogy urának keres, s keresményéből neki csak anynyit juttat gazdája, a mennyi épen szükséges hogy éhen ne dögöljön, hanem tovább is képes legyen keresni ura számára.”

Kizsebeli a falut a zsidó, de azért tisztelt, becsült, tekintélyes egyén; mindenki tudja hogy hamis bukással és uzsorával szedte meg magát, de azért a kaszinóban a legelőkelőbb keresztényekkel társalog, s nevet magában és mondja: „Nincs a kereszténynek esze. A keresztény ott kezdődik, a hol a zsidó végződik. Egy utolsó zsidó handlénak több természetes esze van, mint a legokosabb kereszténynek. Érzik hogy tökéletesebb vagyok, tehát el-

tűrik, ha a legegyszerűbb fogással elveszem pénzüket, és még vissza se kérík tőlem. Csakhogy meg nem csókolják a kezemet érte, a miért befontam őket.”

A zsidók köztudomásúlag csinos, egészséges keresztény lányokat fogadnak fel, jól tartják, gondozzák, s egyszer csak eltűnik a lány. És a zsidó így” gondolkozik: „Íme a liba nem tudja, hogy őt csupán azért tömik, etetik, hogy többször lakjanak jól belőle.” Ám a zsidó ínyencz! Valamint Lucullus csak nyelvét főzette meg a csalogányoknak, úgy a zsidónak is csak vérök kell a keresztény szüzeknek.

Valóban, mikor mindezeket felgondolja, szinte kísértetbe jó az ember, hogy nem-e valóban tökéletesebb emberfaj a zsidó; s a keresztényeknek valóban nem adott-e az Isten észet; megvakította-e őket, hogy ne lássák a zsidók gazságait és veszélyes törekvéseit; kiszolgáltatta-e őket ellenségeiknek, szolgálivá teremtette-e okét a zsidóságnak? Törhetlen szívóssággal, összetartással, – s bámulatos eszélylyel, furfanggal szervezett szövetségben s kitervelt módokon törnek leigázásunkra, s mi arról mitse tudunk; mint a fa nem érzi tövén a fejszét s nem tudja, hogy őt ledönteni készülnek!

A zsidók közt van gazember elég, de saját fájának árulója nincs közöttük; zsidók által megvásárlott keresztény lelkekkel pedig a poklot szíinig lehetne megtölteni.

A zsidó minden nemzsidót faja gyűlölt ellenségének tekint, s mint ilyet megrontani, semmivé tenni hazafiságnak tartja; keresztények nem éreznek lelkiismeret-mardosást, sőt dicsőséget csinálnak belőle, ha háborúban az ellenséget megrabolják, falvait fel-dűlják s keresztény embertársaikat ezenként leöldösik: de zsidó zsidót, saját fajbelijét soha el nem árulja, a zsidó érdekeket el nem adja, sőt mindent megtesz azok előmozdítására; mi közöttünk keresztények között pedig tán több az áruló, mint a becsületes hazafi. S annál együgyűbb-e az ember minél tanultabb; vagy hazánkban a művelt osztály túlnyomó részét együgyű emberek képezik; vagy az érdek, a nyomorult aljas haszonlesés vakítja-e el őket ennyire, hogy saját testvéreiket elárulják legengesztelhetlenebb ellenségeiknek a zsidóknak: denique tény, hogy különösen azok, a kik pedig az igazságot inkább beláthatnák, s kiknek kötelességük lenne tanulatlanabb testvéreik érdekeit védeni, a műveltebb, előkelőbb osztálybeliek – tisztelet a kivételeknek – közös prédának tekintik a szegény keresztény népet, s együtt nyúzzák azt a zsidóval.

Tetszik nekik a piszkoskeztyű szerep; pedig hogy mennyire becsülik e zsidópajtásokat a zsidók, és hogy milyen hálásak irántuk,

– csakhogy egyebet ne említsünk, – élesen kitűnt a lefolyt képviselőválasztásoknál is. Legfőbb pártfogójukat Eötvöst maguk a zsidók buktatták meg, s Hojtsy ellenében, pártfogoltjai: a zsidók Gyomán – nemhogy csak ellene szavaztak, de – mindent elkövettek hogy megbuktassák. Hojtsyt az antiszemita érzelmű nép választotta meg, ép úgy mint Mező-Turon Csávolszkyt; s mily rút vér- és hazaárulás lenne most saját véreik s választóik ellenében a zsidóság nemzetellenes bűnös törekvéseit támogatni! Meglássuk elkövetik-e?

A zsidók, keresztény bérenczeikről következtetve, aminthogy nem nézik a keresztényt embernek, nem is tudják és nem akarják elhinni, hogy a kereszténynek is lehessen esze. A legostobább, legképtelenebb, legellentmondóbb, legügyetlenebb hazudozásokat eresztik meg, és sokszor, számtalanszor çzélt érnek. A keresztény gyermekről, kit egy sakter körülmetélt, kisütik, hogy hibás volt az ivarszerve, tehát csak operálta a sakter; és mi elhallgatunk, elhiszük.

De az a határtalan szemtelenség, hogy felteszik rólunk a zsidók, mikép mi elhiszük nekik a fehérről hogy fekete, s a feketéről hogy fehér, legjobban kirí a tiszaezlári bűnügy mozzanataiból. A nyakatekert, kacagni való vad hazugságoknak – melyekkel magukat védték, – ostobaságát csak arczátlanságuk multa felül.

De a zsidók szerint a keresztények számára jó a legügyetlenebb csürés-csavarás is, mert a kereszténynek nincs esze, mert a keresztény a zsidó számára teremtett barom. Mindazok pedig, kik a zsidókat pártolják az által, hogy zsidóbarátok, azt manifestálják, hogy ők a zsidóságnak felőlük táplált ezen megfisztelő véleményébe teljesen belenyugodva vannak. Nyíri Elek.

יהי אור

Jehi or! – Legyen világosság!

XIX.

A Talmud elvei a gyakorlatban.

Nemcsak közvetett, hanem töméntelen *közvetlen* gyilkosságot is követnek el a zsidók évenkint; és e gyilkosságok száma hihetetlen gyorsasággal nő fölmentésük óta. Mintegy 3 hónapig kísértem figyelemmel a hírlapokban a gyilkosságok rovatát, és több mint 20 zsidó gyilkost jegyeztem fel. Pedig hány ily eset sohasem kerül nyilvánosságra, és ezek közül is csak egy csekély rész a hírlapokba. Jól meg kell itt jegyeznünk

azt, hogy az *áldozat* mindenkor *keresztény*. Vannak pl. esetek, midőn egy szegény földműves sanyarú veritékének bérét, néhány zsák gabnáját adja el már az úton eléje futó alkusz-zsidó közvetítésével valamely más zsidónak; amaz ad egy lapocskát kezébe, melyre zsidó írással föl van jegyezve a gabna minősége, ára stb.; ezzel a mázsához mennek és úgy találják, hogy a gabna könnyebb; midőn a zsákokat kibontják, úgy találják hogy a gabna rosszabb minőségű; le kell tehát vonni a súlyból, le az árból is, aminek verekedés a folytatása, a keresztény agyonüttetése pedig a vége.

Csaknem egészen fölösleges itt bővebben kiterjeszkedni oly tények elsorolására, melyeket nálunk és a szomszéd országokban minden ember tud. A hírlapok olvasói nem egyszer értesülnek, hogy itt és itt egy tisztán zsidókból álló zsványbanda lappang, vagy került kézre; olvashatja, hogy a felső vidékeken alakult egy zsidóbanda, mely szerencsétlen keresztényeket gyilkol le oly módon, hogy azok életét biztosítja, utóbb pedig néha egyenkint, néha tömegesen megmérgezi, hogy a biztosítási összegeken a banda megosztozzék. Olvashatja a közönség, hogy ez és ez a zsidó döghúst mér ki, mérgezett pálinkával, borral, liszttel és egyéb szerekkel gyilkolt le néhány keresztényt; hogy két románt vitriollal itat meg, hogy képzelhetlen kínokkal gyilkolja le áldozatait. Annyira ment a zsidók véghetetlen gonoszsága, gyűlölete és vakmerősége, hogy nem egy esetben egész nyíltan, a vásár közepén bátorkodnak egy-egy keresztényt agyonújtani. Sok százra megy évenkint azon szerencsétlen keresztények száma, a kik zsidó kezek által vesznek el, zsidó gyűlöletnek, bős zsidó dühnek esvén áldozatul.

A törvényszékek e tényekkel szemben jót tehetetlen bábok. Évek óta nem történt hogy zsidót kivégeztek volna, holott a szolgaságba tiprott magyarságot, és egyáltalán a ker. köznépet halomszámra löveti agyon a kormányozni nem tudó, újdonsült barbár hatalom, mást nem tudván, mint visszaélni a kezére bízott erőszakkal. Párosával akasztják fel a keresztény gonosztevőket, félre tevén az emberi érzületet, kitagadván a testvéri és faji szeretetet; a zsidó gonosztevőt, több ember gyilkosait, e hitvány árulókat, lázítókat a helyett hogy felkötnék: bolondok házába zárják!

Bánjunk el a dologgal röviden! – A zsidóság vallásilag és nemzetileg szervezett hyéna-banda, mely a keresztény népek és birodalmak bukásán dolgozik, hogy ha elérkezik majd az a nagy nap, vérben forgó szemekkel, tajtékzó ajkakkal forgathassa meg kését osszeroskadó áldozata szívében, hogy annak patakzó vérével hűtse le vérszomját. A ki ezt nem hiszi, utaljuk általunk már közlött egyik imájukra, most pedig átírom ide Izsaiás próféta a zsidók előtt egyik legkedveltebb helyét, hozzá adván a zsidók egy nagy bölcsének magyarázatát is. Hiszem, hogy ez meggyőző minden olvasót, akinek fejelegya be van növe.

Izsaiás ekként biztatja érdemetlen népét (XXXIV. f.):

קרבו גוים לשמע ולא
מים הקשיבו תשמע
הארץ ומלאה תבל וכל
צאצאיה :

Kirvu gójim lismóa ul'-
ummim haksivu, tistna hó-
órecz umlóoh tévei fkol
czeeczógha:

Jöjjetek gójim (népek)
hallani és nemzetek figyelni,
hallja meg a föld és minden teljessége és minden csirája:

כי קצה ליי על כל
הגוים וחמה על כל צבאם
החרים נתנם לטבה :

וחלליהם ישלכו ופגרי-
הם יעלה באשם ונמסו
הרים מדמם :

ונמקו כל צבא השמים
ונגלו כספר השמים וכל
צבאם יבול כנבל עלה
מגפך וכנבלת סתאנה :

כי רותה בשמים הרבי
הנה על אדום תרד ועל
עם הרמי למשפט :

הרב ליי מלאה דם
הדשנה מחלב מדם ברים
ועתודים מחלב בליות
אילים כי זבה ליי בכצרה
טבה גדול באר אִיָּדום :

יורדו ראמים עם
ופרים עם אבירים ורותה
ארצם מדם ועפרם מחלב
ידשן :

כי יום נקם ליי שבת

Ki kecef Ladonój al kol Mert a Jehova tajtéka haggójim ve-hhémo al kol (haragja) minden gójra (ki-cz'vóom hehherimom netó-terjed), és heve (dúhe) minden hadseregükre; és (áldozati) leöletésre tette ki őket.

Ve-hhaleléhem juslókhu És holtjaiknak tetemei ufrigéhem ja'ale vó'esom kidobtnak, és hulláikból büz fog fölszállni, és szót fognak mállani (olvadni) a hegyek vóruktól(-ben).

Ve-nómakku kol cz'vó És szétfoszlik (elsorvad) hasommajim, ve-nóglu kasz- az egek egész hadserege, széfer hassómoim fkol cz'- és összecsavarodik mint az egek könyve, és minden vóom jibbol kinvol óle egek könyve, és minden mikéftén uknóvelesz mit'- hadseregük lefolyik, miként lefoly (lehull) a levél a szállóvesszőről és miként a fügéről.

Ki riv'eszó bas-sómaim Mivel megrészegedett az hharbi, hinné al-edom té- egekben kardom, és ' ime red, ve-al-am hharm le-Judomra le fog szállni és Ítéletül az énnekem áldozatul leöleendő népre.

Hherev Ladonój mol'ó A Jehova kardja vérrel dom huddasnó méhhelev van borítva (tele van) és middam khorim ve-attúdum hájjal kövértve, a bárányok méhhelev kiljosz élim, ki és kecskék vérével, hizlalt sévavh Ladonój bevóczi'O (vesés) kosok vérével; mert v'tevavh godól b'erecz Edóm véres (ölés általi) áldozata leend a Jehovának Boczrában és nagy áldozat-ölés Edomban.

Ve-jordón r'émim immom, És le fognak szállni egy-ttförim im-abbirim ve-rí'- szarvúak ő velük és bikák uszó arczom middom va-a- az erősekkel (hatalmasokkal), főrom méhhélefjedduson: és földjük megrészegszik véruktól, és földjük pora kövérségük hajától:

Ki jóm nókom Ladonój Mert (ez lesz) a Jehova s'vasz sillúimim lérif Czij- bossziállításának napja és Czijjon ítélete (által való) megtorlás esztendeje.

Ezután tovább folytatja e vérengző boszútól lihegő vázlatot, leírván mint változnak majd Édom patakjai szurokká, földje kénne, hogyan fog égni, mint pusztul el stb. A többi nem érdekel bennünket; hadd gyönyörködjenek benne a zsidók, mi pedig lássuk Abarbanel – a zsidók egy nagy csillagának – magyarázatát e helyhez. Hosszú értekezéséből csak a következő, szorosan a tárgyhoz tartozó részletet írjuk át. „Ezen jóslat – mondja Abarbanel – és más próféták helyeinek értése abban áll, hogy Róma, egész Itália és az összes kereszténység Edom fiaiból áll. És ez igen gyakran fordul elő bölcseinknél a Talmudban és valamennyi Medrásimban minden tartózkodás vagy tétova nélkül: elannyira, hogy egyenest kimondják, miszerint a rómaiak Magdid vezértől származnak, aki egyike volt Észav (Ézsau) vezéreinek, ez pedig maga Édom.” – Ezután számos helyet idéz a rabbinusok irataiból annak bebizonyítására hogy mindannyian Rómát és a kereszténységet értették Edom alatt Majd arról bölcseleg, hogy miként kellene a keresztényeknek magukra

e vádat elhárítaniok; azután ő maga érvel a mellett, hogy a keresztények mégis csak Észav maradékai, Róma csakugyan Edom. Összehasonlítja a keresztényeket és zsidókat több pontban, és úgy találja, hogy „valamint egy az apjuk Észavnak és Jákobnak, úgy egy volt vallásuk is;” ezután: „így a keresztények hitükben és vallásukban Istenüknek csalfán szolgálnak és sok olyasmit tartanak, a mi az igazsággal össze éppen nem fér.” És: „így a római birodalomban különféle népek jöttek össze, mint: ammoniták, moabiták, khitteusok, ismaeliták és mások, akik ingerlik az áldott Istent és káromolják az ő törvényeit”. – – „így Izrael fiai méltók az Istennel való összeköttetésre és gondviselésre, valamint áldásra is fölülről; a keresztények pedig nem kaptak egyebet, mint testi javakat, *de lkieket nem.* – Valamint Észav gyűlölte Jákobot, és őt halálra kereste: ily érzelmekkel viseltetnek a keresztények is a zsidók ellenében; ellenfelei és ellenségei ezeknek: ők pusztították földjeiket és száműzték őket.”

Most jön a java! „Ekként hát be van bizonyítva, hogy Róma Édom, mivel Róma és egész Itália Édom fiaiból áll: mivel azok királyai uralkodtak ott; mivel azok erkölceit és szokásait követik; végre, mivel Észav rendeletei és törvényei az ő parancsai és törvényük. És így ír Lyranus (náluk egy nagy sz. írás magyarázó) Obadja prófétához: „Mivel Észav mindig gyűlölte Jákobot, azért hivatnak a zsidók minden gyűlölői Észavnak és Édomnak.” – Persze hogy így van! –nagyon is igaz! – márcsak ezért is édomiták a rómaiak.”

„És mit adjak ehhez még tovább? – íme, az igazság bölcsei (t. i. a kabbalisták) azt tanítják, hogy Észav lelke átköltözött Jézus lelkébe (megjegyzendő, hogy az amsterdami kiadásban a 1[^] = jesus, *Jesus* szó hiányzik, hanem üres köz van hagyva, melybe kézzel írták be a rabbinusok), és ezért volt ő gyakran a sivatagban; ezért volt mezei (pusztai) ember, veszekedő és a phariseusbölcsék ellensége. Talán ezért is volt a neve יֵשׁוּעַ = Jesúa, mivel ezen névnek betűi betűi egyszersmind עֵשָׂו = Észav teljesen kiírt névnek is. Éppen így mindazt, aki az ő valóságát elfogadja és hiszi, sőt imádja őt, jogosan nevezhetjük Édomitának: mivel יֵשׁוּעַ = Jesúa és עֵשָׂו = Észav mindegy, Észav pedig Édom. – Rómában volt kezdete és alapja ezen vallásnak; még a keresztények királyai és császárai is elismerik őt legfő fejükül. Ennélfogva minden ker. Jézus tanát elhívén, Édom, vagyis Észav fia.”

„A B'résisz rabbában a Gen. (XXV. 25) ezen szavaihoz: „És az első kilépett vörösen” ezt írják: írva van: miért vörös a te öltözéked? (Jes. CXIII. 2.) – Vörös ő, vörös az étke, vörös a földje, a hatalmasai vörösek, ruháik vörösek, és aki rajta boszút áll vörös, vörös ruhában. Hogy *Vörös Ő*; a mint mondva van: És kilépett az első vörösen. *Étele vörös*; amint mondva van: Add kérlek, hogy egyem ebből a vörösből (Gen. XXV. 30.). *Vörös a földje*; amint mondatik: Széir földje vörös föld (mező) Gen, XXXII. 3. *Hatalmasai vörösek*; amint mondva van: Erőseik pajzsai vöröseké lőnek; Náhúm, II. 3.– *Ruhái vörösek*; amint mondatik: Miért vörös a te öltözéked? (Jes. Czűi. 2.) – E szavakkal jelzik az okokat, melyek miatt Észav és minden népe, és mind azok a kik az ő nevéből hivatnak, Édom nevet nyertek. Mert מַאֲדִים = Maodim (Mars, így hívják a zsidók vörös színéről) uralkodik felette, ezért született vörösnek, (valamint Mars vörhenyes), és lelke vörös ételre vágyik,

mivel a tápláléknak egyenlőnek kell lennie azzal aki vele él; és azon föld is a Mars uralma alatt volt, a melyen élt. Később mindazok, akik tőle származtak s Itália felett uralkodtak, valamennyien Mars uralma alá tartoztak vala; mind vérszomjasak voltak, mind öldöklésre vágyódtak; Itália királyai t. i. és Róma császárai mind bíbor ruhákat viseltek. Ez volt az ő szokásuk egész a mai napig. Minthogy pedig *a názárethi Jézus a Mars uralma alatt állt, vére azért szállt saját fejére; és megölelt úgy maga mint tanítványai, apostolai és legtöbb népe, akik őt követték.** – És így minden tekintetben minden oldalról igaz, hogy Róma, egész Itália és a keresztények átaljában, a föld bármely részén lakjanak is, bármiféle nemzetiségűek legyenek is, akik Jézus hitét és vallását felvették: Édom fiai.”

„Ramban, vagyis *Rabbi* Mózsés Nakhman más okát adja a dolgoknak, t. i.: hogy az édomiták, kik Izrael tőszomszédságában laktak, voltak az elsők hinni Jeruzsálemben. Hyrcan idejétől kezdve körül lévén metélve, folytonos érintkezésben állottak a Jeruzsálem-béliekkel. Innét van, hogy az apostolok, és a názáreti Jézus tanítványai Jeruzsálemből menekülve Édom földjére ménének, az édomitákat elcsábíták és saját vallásukra térítik, akiket később a rómaiak követtek. Ezért akarja valamennyit Édomnak nevezni, t. i. azon népről, mely első fogadta el azt a vallást.”

„Kétségtelen, hogy Nakhman ezt az ujjából nem szopta ki, hanem így öröklé másoktól. Talán ama korszak évkönyveiből vette. A dolog összege ez: amit mindenki elfogad és elismer – a bölcsész szerint – hazugságnak nem mondható. És így – minthogy több mint 1500 esztendő óta el volt Izrael bölcsei között átalánosán ismerve, t. i. elkezdve a második templom idejétől és azóta, miszerint Róma Édom fiaiból áll, mit kétségbe soha senki sem vonván, senki nem tagadván, világos, bizonyos és kétségtelen azon hitük és meggyőződésük, hogy Rómát és egész Itáliát, valamint az összes kereszténység földjeit édomiták lakták, azok terjeszkedtek ott el, ámbár most keresztényeknek híják őket, azért mégis Édom az ő nevük. *És már most ezekről kell érteni ama jóslatokat, melyeket Edomról olvasunk, és ez az, amit én bebizonyítani akartam.*” – Eddig Abarbanel.

Részünkről ehhez semmi értelmezés nem szükséges. Aki emlékezni akar egyik átkozódó imájukra, melyben a „*mészárlás nagy napja*” érkezését kéri Jehovájuktól és összehasonlítja Izsaiás idézett helyével, meg a zsidóság imént közlött magyarázatával, az egyszerre belátja, mire szántak bennünket a zsidók. Ne vessen ellen az olvasó, hogy ez mind hiu ábránd, valósulhatlan álmok; mi ezt nem kérjük; *a tény az, hogy a zsidók ily pokoli terveket főznek ellenünk; a tény az, hogy a zsidóknál meg van az akarat és vágy bennünket lemészárolni;* és ha ezt nem teszik, nem rajtuk múlik: ha alkalmuk volna, megtennék, és *ha alkalmuk leend, megteszik.*

E két utóbbi cikkünk rövid összege az, hogy a zsidóság – bármily színt öltön, bármily ruhában, fogattal járjon, bármily szabadelvűnek, haladónak, műveltnek, szerénynek, tudósnak stb. mutassa magát, nem egyéb fanatikussá, összeesküvő bandánál, melynek tanai a világon a

* Ezzel azt akarja a gonosz zsidó mondani, hogy annak idejében minden Jézus-hívő így jár: a zsidók fégyverei alatt vesznek el.

leggonoszabbak; melynek tanítmánya a legerkölcstelenebb; melynek elve, sarkalatos hitczikke a más nemzetek leigázása, kiirtása, legyilkolása. Bármily gyilkosság történjék tehát zsidó részről, az az összes zsidóság ügye, annak egész Izrael tapsol; a keresztényt legyilkoló zsidó az hős, az buzgó zsidó az ő szemükben; mert ők az ily gyilkosságot úgy tekintik mint egy köelhengerítést a Messiás útjából. – Gondoljanak egyébiránt a tudatlanok, a szájaskodók és a „szabadelvűek” amint akarnak; tudatlan ember szava a szakértők előtt annyi, mint verébsiripelés, annak súlyt senki sem tulajdonít; inert ha valaki a zsidónak védelmére kel és e cselekményének okát adni nem tudja, az ilyen ember egyrészt a tudomány, másrészt az erkölcs mérlegében mit sem nyom. Nekünk nem elég az, hogy valaki egyszerűen *bennünket* utasít a szegény XIX. századhoz; nekünk az nem elég, hogy az emberiség így meg amúgy: szóval, mi szájáratásra mitsem adunk, mert az ilyen emberke számításba nem kerül. A közjó nem szabadalom, nem egy kis csoportnak a tulajdona; aki ebben résztvenni óhajt, vagy neki szolgálni vágyik, annak tudnia kell mit cselekszik, annak elvekkkel kell bírnia, és amihez szól, ahhoz értsen. – Mi antiszemiták *tudjuk* (nemcsak véljük,) hogy a zsidóság egy javíthatlanul gonosz banda, gyilkos rák nemzetünk testében, melyet mulhatlanul el kell onnét távolítani; mi ismerjük a bajt gyökerestül. Szabad *ellenünk* küzdeni azon fegyverekkel, melyekkel mi küzdünk: érvekkel, kutatással és tudománnyal; de amúgy egyszerűen letagadni, erőszakkal kitűrni, a közügyekre való befolyástól durva jogtalansággal megfosztani akarni: ez tőrhetetlen visszaélés. A nemzet megkezd bennünket érteni, mint párt vagyunk képviselve a nemzet képviselő testületében és így jogunk van szólni. Ha pedig a mi időnk el fog érkezni, midőn t. i. a nemzet bizalma osztatlanul mellénk sorakozik: a zsidóságot fölmentő törvény-cikket kitörülni jogos és alkotmányos cselekmény leend a mi részünkről ennyi tapasztalás után, okosabb és nemzetiebb mint azon hatalmon levő párté, mely előleges vizsgálat és tapasztalat nélkül azt megalkotta.

Avellanus.

A zsidók mentessége a ragályos betegségeket (kolera stb.) illetőleg.

Szemben a legutóbbi hónapokban Dél-Francziaországban Toulon és Marseilleban fellépett s még jelenleg is dúló kolerajárvánnyal, alkalmoszerűnek találjuk ezúttal foglalkozni a ragályos járványoknak a zsidókra való behatásával.

E tekintetben már századokkal ezelőtt azt a tapasztalást tették, hogy az európai árja népfajokat öldöklő kolera, pestis, váltóláz epidémiák a zsidókon aránylag csak igen csekély mértékben fognak. S ez annyival inkább feltűnő dolog, mert épen a zsidók a legpiszkosabb, legtisztátlanabb náczió a világon, a mely ez által ép leginkább ad alkalmat a városokban a ragály előidőzésére, megfertőztetvén az odúkból terjengő búzzel a levegőt. Hasonlók

e tekintetben a zsidók a patkányokhoz, a melyek a pöczegödrök s kloakák bűzhödt tartalmában – a hol más állat pár óra múlva elveszne, – vígan eviczkélnek lévén ez a rondaság az ő lét-elemük.

A szemita zsidóknak mint külön fajnak ezen természeti privilégiuma az újabb időben a physiologusoknak is feltűnt. Egy ilyen tudományos fejtegetése e tárgynak foglaltatik a „Revue de France” című francia folyóiratnak 1875-ik évi október 31-ki füzetében „De la race juive” (A zsidó fajról) cím alatt közölt tudományos értekezésben is, a melynek egyik fejezete így szól: „Immunités des Juifs en ce qui concerne les maladies contagieuses.” (A zsidók mentessége a ragályos betegségeket illetőleg.)

E fejezet idevonatkozó főbb pontjait Istóczy Győző az 1878-ik évi június 24-én tartott nagy beszédében már röviden ismertette, a mely beszéd, a közönség támogatásának hiánya miatt hamarosan megszűnt „Jövők” című hetilapja 13-ik számaként külön lenyomatban is megjelent.

A kérdés alkalmosságánál fogva ezúttal a – remélhetőleg a „Jövők” sorsára nem jutó – „12 röpirat” olvasóival közöljük a „Revue de France” fejtegetéseinek ide vonatkozó részeit:

„A zsidók mentessége a ragályos betegségeket illetőleg.

Számos okmány, úgy régi mint újabbkori, bizonyítani látszanak a zsidó faj mentességét a ragályos betegségeket s nevezetesen a kolerát illetőleg.

Sauvai (Histoire et recherches sur les antiquités de Paris) e tárgyra vonatkozólag hivatkozik egy Gontz Dávid nevű krónikásra. Ezen krónika-író elbeszéli, hogy 1348-ban (t. i. az u. n. feketehalál-epidemia dühöngésének évében,) a halálozás oly nagy volt a keresztények között, hogy *tíz* közül alig maradt életben egy. Ellenben a *zsidók megkímélve lettek általa*, s ha haltak is meg közülök, úgy nagyon kevesen. Az égnek úgy mint a természetnek e kegye majdnem egész Európa haragját reájuk zúdította. Ugyanegy időben üldözve lettek Francia-, Német- és Spanyolországban, azzal vádoltatván, hogy a kutakat és folyókat megmérgezték. (Ugyanez-
kor üzettek ki a zsidók Magyarországból is Nagy Lajos király által. – Szerk.)

Dr. Boudin (Traité de géographie et de statistique médicales t. II p. 141.) hasonló módon említi a zsidók immunitását a pestis-járványok alatt, a mely immunitás gyakran ürügyül szolgált üldöztetésükre. Az 1346-ik évi pestisről szólva (valószínűleg a Sauvai által jelzetről) egy régi történetíró, Tschudi, szorul szóra ezt írja: *Ez a betegség egyik országban sem érte a zsidókat.* Fracastor kimutatja, hogy a zsidók az 1505-ik évi typhus-epidemiát teljesen elkerülték. Rau ugyanezen immunitást jelzi a Lauggaens-ben 1544-ben dühöngött typhus-járványt illetőleg. Ranrmozini erősíti a zsidók mentességét a Rómában 1691-ben uralkodott váltóláz-epidémia alkalmával. Digner arról tudósít, hogy a zsidók

a Nimwegenben 1736-ban dúlt dyssenterikus epidémiától mentesek maradtak. Eisenmann erősíti, hogy a torokgyík (croup) a zsidógyerekeknek rendkívül ritka dolog. Wawruch szerint a galandféreg nem fordul elő a zsidóknál Németországban.

A zsidóknak a kolerától való mentessége már igen számos orvos által észleltetett. Dr. Tormay szerint (Die Lebensverhältnisse und Sterblichkeit der Stadt Pest) a kolerikus halálozás Pesten 1851-ben 1.85 volt 100 keresztényre és csak 0.237. száz zsidóra. Az 1866-iki járványkor ugyanezen város közkórházában 51.76 halálozás esett 100 betegségre, és csak 34 a zsidókórházban.

Egy, Dr. Scalzi, a római egyetemen orvostanár által 1868-ban kiadott röpiratban azt olvassuk, hogy 100 megbetegedési eset közül a keresztényeknél 69.13 halállal végződött, a zsidóknál pedig csak 22.

Dr. Lambroso Veronában nem találja bebizonyítottak ezt az immunitást: „A kolerikus elhalálozások száma – mondja ő – nem látszik megerősíteni azon állítólagos különös mentességet, a melyet többen a zsidó fajnak tulajdonítottak. De ha ez véletlenül léteznék is, az nem a fajnak kiváltságából lenne kimagyarázható, hanem egyszerűen egy jobb diätetikus rendszerből, lévén a jól táplált egyén kevésbé kitéve a járványok befolyásának mint az, a ki nem jól táplálkozik.”

Dr. Boudin szinte kétségbe vonja ezt az immunitást a nélkül, hogy tényeket hozna fel véleményének támogatására.

A híres hollandi orvosnak, Van Swindennek egy levelében, a melyet 1798. augusztus 5-én Balbi grófhhoz írt, érdekes felvilágosításokat találunk a német zsidók bizonyos immunitásait illetőleg Amsterdamban. Minekutánna felemlítette volna, hogy a himlő azokat gyakrabban éri, mint a keresztényeket, valószínűleg mert ők nem gyakorolják a védhimlőoltást, a mely szerinte csak a felsőbb osztályoknál van szokásban, hozzáteszi: „A rothasztó (putrides) betegségek ellenben nagyon kevés pusztítást tesznek a zsidóknál, noha ők legtöbbszörre piszkosak s összezsúfolva vannak a lakásokban, a minek természetszerűleg súlyosítani kellene minden rothasztó betegségeket, sőt még növelni is ezek számát.” Van Swinden a következő magyarázatát adja ennek a mentességnek: „Hogy^a német zsidók nem igen támadtatnak meg e ragályok által, annak oka az, hogy Mózes törvényei, a melyeket ők szorosan megtartanak, igen szigorú diétát rendelnek, s hogy ezenkívül ők igen józanok.”

Dr. Mopother Dublinban ezt mondja: „A zsidóknak White-Chapelben (London egyik, szegény osztálybeliek által lakott városrészében) meglepő immunitásuk a régibb és újabb kolerajárványokat illetőleg annak tulajdonítandó, hogy csak bizonyos napokon esznek húst és minden dologban megtartják az egészségi elővigyázati rendszabályokat. (Persze, mert egyebek közt a döghust sem maguknak, hanem a keresztényeknek mérik ki. Szerk.) Ezen oknál fogva átlagos élettartamuk egy harmaddal hosszabb mint az európai fajok legtöbbjéé.”

Hough angol orvos végül ezt írja: „Ők (a zsidók) a legutóbbi években olyannyira megkímélve maradtak az uralkodó járványoktól, hogy ez a mentességük némely országban ürügyül szolgált üldöztetésükre”.

Így a „Revue de France.”

Hogy a Magyarországon 1872. és 1873-ban dühöngött ko-

lera járvány szinte majdnem érintetlenül hagyta a „mi” zsidóinkat, arra nézve kiemeljük itt azt a hivatalos statisztikai tény, – a melyre Istóczy Győző, fentebb említett 1878. június 24-iki, persze az akkori szokás szerint kinevetett képviselőházi beszédében utalt is, – hogy míg az ország lakossága általában a most emiített két kolerajárványév alatt: nevezetesen 1872-ben 17,083 lélekkel, sőt 1873-ban 307,263 lélekkel s így összesen 324,346 lélekkel, – az 1870-től 1873-ig terjedő négy évi időszakot (két nem kolerás évvel) véve pedig 143,941 lélekkel *fogyott* addig a *zsidó* lakosság létszáma, tekinteten kívül hagyva a szünet nélküli tömeges bevándorlást, csupán *születési többlet* útján, 1870-től 1873-ig 20,030 lélekkel *szaporodott*.

Ezek legújabb korbeli *hivatalos* statisztikai adatok: ezek fölött nem lehet disputálni, s ezek az adatok kétségtelen ténynyé emelik azt, hogy a bennünket öldöklő kolera *nem fog a zsidókon*.

A jelenleg Dél-Franciaországban dúló kolera, – mivel keletkezése helyén is már lankadófélben van, – remélhetőleg távol marad hazánk határaitól. De ha, a mitől a jóságos ég óvja meg szegény hazánkat és nemzetünket, a kolera nálunk is ki találna törni: elvbarátainkat kérjük, gyűjtsék saját vidékükön az ide vonatkozó adatokat; mert itt annak a felállított tételnek újabbi kétségtelen constataálásáról van szó, hogy a *zsidók* csakugyan *nem olyan emberek mint mi vagyunk*.

Az oroszországi és algíri zsidókravallók.

A legutóbbi hónapok krónikája számos kisebb-nagyobb zsidókravallt jegyzett föl. Nem említve a Galiczia Boryslav és Urohobicz városaiban előfordultakat, Oroszország Nizsnij-Novgorod városának Kunavino nevű külvárosában, ugyszinte Algir francia tartomány Algir és Constantine városaiban nagyobb mérvű zsidóellenes kitörések voltak. Ezen oroszországi és algíri zsidóellenes kravallók alkalmából a berlini „Neue Deutsche Volkszeitung”, m. hó 28-ki számában egy jeles cikk hoz, a melyet ezennel közlünk:

„Egy sajtászerű, még eddig nem tapasztalt mozgalom vonul végig nemcsak Európán, hanem az egész világon, a meddig csak zsidók találhatók, – s ennek a mozgalomnak a neve: felkelés azon bitorolt uralom ellen, melyet a zsidók maguknak követelnek. A műveltség különböző állapotához képest különfélekep nyilatkozik ez a felkelés. Művelt államokban, mint Németország és Ausztria-Magyarország, az emberek törvényes eszközökhöz folyamodnak: törvények útján akarják a zsidók főuraimát és befolyását megtörni; kevésbé művelt államokban a nép az önszegélyhez nyúl, s erőszak útján akar a zsidóktól menekülni, amint ez a

legújabb időben Oroszországban és Algírban is történt. Pedig milyen messze fekszik egymástól ezen két ország; még a tenger is közben van; azok az emberek, a kik úgy Oroszországban mint Algírban a zsidók ellen fölléptek, bizonyára semmiféle összeköttetésben sem állottak egymással, és mégis – egy és ugyanazon időben a nagy zsidókravallók, mert mindenütt ugyanazon okok forogtak fenn és forognak fenn, – s ezen okok maguk a zsidók. Mert hát ezek üzelveik által mindenütt terhükre vannak az embereknek, sőt gyakran gyűlölik is őket; a népeknek ugyan nagy a türelmük: de a zsidók ezzel nagyon is visszaélnék, s így kevésbé műveit népeknél elégséges a legkisebb lökés is, s ki van a türelem mérítve, az emberek az önségélyhez nyúlnak s ekkép akarják a terhükre levő vendégeket nyakukról lerázni.

A zsidók azonban a népeket átható ezen mozgalmat egyáltalán nem értik; a mozgalom természete fölött semmikép sincsenek tisztában, s mindig csak azt mondják, hogy az antiszemitizmus mesterkéltnél dolog. No, Oroszország és Algír már csak megtanítja őket arra, hogy az egy igen természetes dolog, s az ott végbement zsidókravallokból megtudhatnák, hogy ez a mozgalom a nép belsejéből ered. Se Algírban, se Oroszországban nem olyan nyomasztó a zsidókérdés mint nálunk, a hol a zsidók lassankint mindent magukhoz ragadtak, a mi bármi módon a politikai, gazdasági, társadalmi és szellemi életre befolyást gyakorol. Az őslakók jobb és értelmesebb része tehát nagyon jól tudja, hogy mi már a tizenkettedik órához érkezünk el, a hol a zsidók uralmukat nyíltan proklamálhatják, s a hol nincs többé menekvés. A népnek ezen jobbjai azonban, a kiknek pedig van érzésük felebarátaik, öröklött hazájuk iránt, a zsidólapok által söpredéknak, legrosszabb embereknek nyilvánítatnak; ők maguk pedig folyton elsánczolják magukat pénzes zsákjaik mögé, a melyet ők mint minden jónak, mint a legmagasabb kultúrának össz foglalatját rajzolják elének. Hiszen a becsületesen gondolkozó és belátással bíró ember nálunk kétszerte rosszabb helyzetben van, mint a műveltség alsóbb fokán álló nép Oroszországban vagy Algírban, mert amaz a zsidóüzelmet sokkal inkább és sokkal mélyebben érzi, világosabban is lát a jövőbe, s a következményeket jobban kiszámíthatja; – és mégis hallgatást kell parancsolnia érzelmeinek, még akkor is, ha a zsidólapok őt egyenesen ki is gúnyolják, ha a jót rossznak, a rosszat pedig jónak deklarálják. Daczára a zsidólapok minden üzelveinek és gyanúsításainak, mi, a tulajdonképeni antiszemiták, sohase engedjük magunkat törvénytelen ségkre ragadtatni, épen mert mi törvények által akarjuk ezen üzelveket korlátozni. A mi részünkről tehát senki se féljen zsidókravalloktól.

Némileg másképp áll a dolog a nagy néptömegeknél, a melyekben az emberek nem gondolkodnak olyan nyugodtan, s a melyeknél a legkisebb ok elég arra, hogy a szenvedélyek kitörjenek. S kik annak az ,okai hogy annyi gyúanyag össze lett halmozva? Épen a zsidók.

A történelemben nem ritkán látunk csekélyeknek látszó okokat és kezdeteket, följegyezve, a melyekből nagy mozgalmak és változások támadtak, a melyek nemcsak nagy birodalmak alapítására vezettek, de egész világrészekre nézve döntők voltak.

Nagy csalódásban élnek a mi mai hatalmasaink, a zsidók, a való tényállás fölött, ha azt vélik, hogy elég nekik a népet és a kormányokat is öncsalódásban ringatni. A dolgot tehát egészen fonákul fogják fel s

azt hiszik, hogy, mivel azon apparátus: a pénz és a sajtó, a melyekkel nagy mozgalmak csináltak, kezükben van, ezen apparátus nélkül semmi mozgalom nem jöhet létre. Nem értik meg, minő sajtószertű mozgalom ragadta meg most a népeket, a mely mozgalom zsidópénz és zsidósajtó nélkül napról napra nagyobb és erősebb lesz. A nélkül hogy egymással beszélnének vagy egymást ismernék, a legkülönbözőbb műveltségi fokokon levő legkülönbözőbb népek láznak fel a zsidók ellen. Oroszországban nincs zsidóuralom; befolyásuk se oly nagy mint nálunk, mert ott a törvény által mindenkép megkorlátolva vannak; és mégis azok a véres kihágások a zsidók ellen! Kérdeznünk kell a zsidólapokat: kik az okai Algírban a zsidóellenes kravalloknak? A zsidók azt felelik: a benszülöttek. Persze ezen kravallok okait bölcsen elhallgatják.

Egyáltalán feltűnő dolog, hogy a zsidólapok ezúttal oly keveset írnak ezen zsidókravallokról. Ez csak onnét magyarázható meg, hogy az ilyen hírek elterjedése reájuk nézve rendkívül hátrányos lenne; mert ha kiderül, hogy az egész világon zsidókravallok történnek, akkor ellenünk antiszemiták ellen nem igen lehet pattogniok, mi ellenünk, a kik az okok elhárításával minden zsidókravallt megakadályozni akarunk. Az Algírban több napon át tartott zsidókravall nemcsak a zsidókra, hanem különösen védőikre nézve is rendkívül fatális dolog, mert azt bizonyítja, hogy az a frázis a zsidók asszimilációjáról azon értelemben, hogy a zsidók a benszülöttekkel összeolvadnak, *soha se less valósággá*. Hisz Algírban köztársasági kormányforma uralg, a hol a zsidók minden irányban a legnagyobb szabadságot és egyenjogúságot élvezik, és a zsidó mégis mindig csak zsidó maradt; kivételes állást foglalt el és semmikép se vegyült össze a benszülöttekkel, mert hát a zsidók magukat kiválasztott népnek érzik! És épen egyenesen ott, a hol az egyenjogúságot megadták nekik, a melyet ők a maguk módja szerint kitűnően tudnak kihasználni, tűnik elő leginkább ez az öntudat; s innét van arrogáns fellépésük és magaviseletük azon modern államokban, a hol egyenjogúságot élveznek.

A valóságban a zsidókérdés a körül forog, amit Dühring mondott: „A zsidót szolgálóvá kell tenni, különben ő tesz másokat szolgálóvá.” A zsidóknál minden a biztos fellépésen fordul meg. Semmi se ingerli őt jobban haragra, mint a parancsolok gyengesége vagy határozatlansága: annak engedelmessé válik legjobban, a ki legjobban tud parancsolni neki. Gyengeséggel és határozatlansággal semmit se lehet végezni a zsidókkal. Valódi államférfiakra nézve sürgősen ajánlatos, az egész világon történő zsidókravallok okait világos tekintettel és előítélet nélkül felfogni. Hisz a legújabb zsidókravallok Oroszországban és Algírban megmutatták, minő szellem járja át ma a népeket. Fel kell hagyni a struczmadárpolitikával, s nem kell az embernek magát a zsidólapok által félrevezetni engedni, a melyek minket antiszemitákat akarnak mindenért felelősségre vonni a nélkül, hogy a legkisebb figyelemre is méltatnák azt a körülményt, hogy hisz a mi egész törekvésünk épen odairányul, hogy azon mozgalom, amely a zsidók üzelméi által lőn előidézve, a törvényes mederbe tereitessék. Hisz az egész zsidóellenes mozgalom valósággal nem más, mint népeknek a mozgalma!”

Zalaegerszegi dolgok.

Az 1883. évi augusztushó végén végbement zalaegerszegi zsidóellenes zavargások ügyében a múlt júliushó második felében Zalaegerszegen megtartott törvényszéki végtárgyalás alkalmából, a Budapesten megjelenő politikai napilapok július 25-ki számában a következő nyilatkozat tétetett közzé:

„A zalaegerszegi zavargások ügyében folyó végtárgyalásról a „Nemzet” mai esti lapjában közölt tudósítás szerint egy L e n g y e l nevezetű védő ügyvéd a következőket is mondotta:

„Híre járt, hogy maga Istóczy itt járt a nép között és izgatta a népet. Én ugyan ezt hinni nem akarom, de bizonyosan tudom, hogy Istóczy röpirata és antiszemita kalendáriuma a nép között kézről kézre járt. Ezen Istóczy röpirata és antiszemita naptára eszeveszettekké, butákká, elvadultakká és zavarodottakká tette a tömeget.”

Úgy látszik, nem a tömeget, hanem L e n g y e l „védő” urat tette eszeveszetté, elvadulttá, zavarodottá stb. Istóczy röpirata és antiszemita kalendáriuma; mert én itt kijelentem, hogy az én „12 röpirat”-om már három év óta Zala-Egerszegre és tájékára egyetlenegy példányban sem jár, s három év előtt is csak 2-3 ügyvéd s más intelligens ember járatta azokat egy darabig, a kik e miatt tavaly Zala-Egerszegen bizony nem raboltak ki zsidóboltokat. Antiszemita kalendáriumot pedig én sohasem adtam ki.

Lett ugyan más által egy antiszemita naptár Kecskeméten kiadva; de ez csak 1883. évi december hóban jelent meg, s így e naptár tavaly augusztusban Dem lázíthatta fel a népet Z.-Egerszegen sem.

Azon nemtelen inszinuációt végül, mintha én „tavaly Z.-Egerszegen a nép között jártam s ezt izgattam” volna, – egyszerűen megvetéssel utasítom vissza.

Az ügynek ily állásában L e n g y e l ügyvéd urnák reám vonatkozó állításait tudatlanságból vagy rosszakaratból vagy mindkettőből számláztattaknak jelentem ki.

Budapest, 1884. jul. 24.

Istóczy Győző.”

E nyilatkozatra Lengyel Károly „hivatalból védő ügyvéd” ellennyilatkozatot küldött be a lapokhoz; de ezt csakis a „Pesti Hírlap” vette fel.

Ez ellennyilatkozat folytán látott napvilágot ugyancsak a „Pesti Hírlap” július 31-ki számában a következő nyilatkozat:

„Tisztelt szerkesztő úr! A „Pesti Hírlap” mai számában közölt nyilatkozatában, L e n g y e l Károly zalaegerszegi ügyvéd még mindig a zalaegerszegi kerületbe évek óta egyetlenegy példányban se járó „12 röpiratomról és soha nem is létezett antiszemita kalendáriumomról fantáziál, s még mindegyre azt hajtogatja, miként járt híre az én tavaly Zalaegerszegen jártomnak.”

Miután L e n g y e l Károly ügyvéd ezen, az e dolgokat úgy látszik már szinte megsokallt B a k o s kir. ügyész constatalása szerint is, a tár-

gyalás folyamán általa – Lengyel Károly által – három ízben ismételt valótlan állításokat, fentebb említett nyilatkozatában holmi prókatori csűrés-csavarásokkal újra ismétli; s miután a 69 életév, aminő korosnak önmagát vallja, nemcsak nem ad jogot, de sőt minden tekintetben inkább csak kötelezi az illetőt arra, hogy ilyes alaptalan, a bírósági védbeszédek immunitásának örve alatt tett hamis vádaskodásoktól és rágalmaktól tartózkodjék: ezen okoknál fogva én Lengyel Károly zalaegerszegi ügyvédet ezennel hamis vádaskodónak s rágalmazónak jelentem ki.
Budapest, 1884. július 30. Istóczy Győző.”

A jelen ügy kellő megvilágítása céljából adjuk itt még az alábbi két nyilatkozatot is, a melyek a „Függetlenség” és a „Vasmegyei Közlöny” 1 hó 3-ki számában jelentek meg. A „Nemzet” és a „Pesti Hírlap”, mely lapokhoz az illetők által szinte be-
küldve lettek, jónak látták azokat nem közölni.

I.

Nyilatkozat.

A zalamegyei zavargások bűnügyi végtárgyalása folyamáról a „Nemzet” f. hó 24-ki esti, f. hó 25-ki esti és f. hó 26-ki reggeli kiadásában megjelent közlemények szerint Lengyel Károly zalaegerszegi ügyvéd megemlékezett vasmegyei szombathelyi „*veloczipedes urak*”-ról, kik a zavargások idején ott megfordulván, állítólag a népet a zsidók ellen izgat-
ták volna.

Ezen hamis vádaskodással szemben kijelentem, hogy azon időtáiban én egyízben veloczipéden kirándulást tettem Zalamegye Bagód községébe, de nem a nép izgatása céljából, hanem sokkal ártatlanabb dolog, t. i. ott lakó birtokos barátaim látogatása végett, – továbbá, hogy velem senki más vasmegyei vagy szombathelyi veloczipedista nem volt.

Ennélfogva nevezett Lengyel Károly ép oly alaptalan, mint meg-
gondolatlan gyanúsítását aljas rágalomnak jelentem ki, és értésére adom, hogy 69 éves korának köszönje, mikép rajta nem akarok venni oly elég-
tételt, minőt megérdemelne.

Kelt Szombathelyen, 1884. évi jul. hó 31. Korchmáros Jenő.

II.

Nyilatkozat.

Miután Lengyel Károly zalaegerszegi ügyvéd a vasmegyei szombathelyi „*Veloczipedes urak*”-ról illetőleg a végtárgyalásnál tett fenti al-
ptalan és méltatlan gyanúsításait a „Pesti Hírlap” folyó hó 30-iki szá-
mában közzétett nyilatkozata következő passzusával: „Hogy Vasmegyéből
veloczipedus egyének jártak itt a népet felizgatni, az köztudomású dolog”
– nemcsak fentartani nem áttalja, hanem még az állítólagos köztudomás-
tág köpenyével igazolni is arczátlanul megkísérli; – miután továbbá
Vasmegyében csak Szombathelyen vannak veloczipedista sportkedvelők,
s így Lengyel Károly a fenti méltatlan gyanúsítással, akarva nem akarva,
bennünket illet: – ennélfogva úgy sportkörünk reputációja, mint egyéni
becsületünk érdekében, a 69 éves életkora és 45 éves ügyvédi praxisa
daczára is az alptalan és méltatlan gyanúsítástól nem irtózó Lengyel

Károly ügyvédnek fenti állítólagos köztudomásra való hivatkozását hamisnak, – azon állítását, mintha Vas megyéből vagy Szombathelyről „ve-Joczipedés urak”, – tehát a fentebb nyilatkozott Korchmáros Jenőn kívül más velozipedisták is azon időben ott megfordultak volna – hazugságnak, – azon ráfogását pedig, hogy azok a népet izgatták vagy izgathatták volna, alávaló rágalomnak jelentjük ki.

Kelt Szombathelyen, 1884. jul. 31.

Istóczy Sándor,
ügyvéd.

Nádasdy Aladár,
kir. tszéki joggyakornok,

Szakáts Manó,
ügyvédjelölt.

Földessy János,
tak.-pénztári könyvelő.

Frideczky Kálmán,
kir. mérnök.

Nekünk, Istóczy Győző fentebb közzétett második nyilatkozata után, a dologhoz több szavunk nincs; Istóczy Győző, legalább ezen az úton, leszámolt Lengyel Károly „hivatalból védő ügyvéd”-del.*) S ugyanazért részünkről tett reflexiók helyett alább közöljük a „Vas megyei Lapok” f. hó 7-ki számának e tárgyról közölt vezércikkét. A „Vas megyei Lapok” a vas megyei kormánypárt közlönye, s így természetesen filozemita lap is. Sőt e lap Istóczy Győzőnek, a zsidókérdésben tett legelső képviselőházi felszólalása óta folyton határozott ellenfele volt, s ellenfele ma is. S ez okból e lapnak alább közölt nyilatkozványa a fenforgó ügyben bizonyára teljesen pártatlan ítéletnek tekinthető. A „Vas megyei Lapok” cikke egész terjedelemben ekként szól:

„Lengyel úr és Vas megye.

Vas megye és Szombathely alig menekülhet meg bármilyen kérdéstől, ami Magyarországot izgalomban tartja, hogy része ne legyen benne. Az antiszemitizmus által mozgásba hozott hullámzatok, tekintettel arra, hogy az antiszemitizmus ez idő szerint való vezérét (Csak egyik előharczosát. A „12 röpirat” szerk.) éppen Vas megye küldötte és küldi a képviselőházba, még kivételt mutatnak, amennyiben az antiszemiták mozgalmi mégsem voltak oly erősek nálunk, mint Somogyban, Zalában, vagy Tolnában. A zalai események egy részének utójátéka, a mely már a törvényszéki teremben folyt le, mégis vonatkozással volt a vas megyeiekre is. Sajnos, oly vonatkozással, mely nyugtalanságot, erős visszahatást idézett elő. Nagyon közel járó jelzéssel vádolták a törvényszék előtt néhány fiatalunkat, hogy ők mentek volna Zalába „lázítani.”

Ha az érdekeltek nem adták volna is meg a kellő feleletet e vádra, mi sokkal jobban ismerjük őket, mintsem egy pillanatig is kétségben lehetünk volna e vád nevetséges alaptalanságáról. És tisztán az alaptalanul gyanúsítottak egyéni reputációja végett legkisebb okunk sem volna ehhez az ügghöz hozzászólni. De van más okunk, és ez az antiszemitizmus és a zsidóság magatartása.

* Itt önkéntelenül eszébe jut az embernek, az egyszeri parasztot az „Isten nevében borotváló” borbély.

Az antiszemitizmussal és a zsidósággal szemben, álláspontunk a legszilárdabb liberalizmus álláspontja. Ha az antiszemiták azt követelik, hogy az állam törvényhozása vonjon meg a zsidóktól jogokat, olyan jogokat, amik minden embert, mint embert megilletnek, ez irányú működésüket nemcsak elítéljük, de elítéljük mint a magyar nemzet érettsége és reputációja ellen szándékolt merényletet, és ha az antiszemitizmus akár szenvedélyből, akár elvakultságból olyanokat követ el, mely az elvi jelentőségtől eltekintve, háborgatja a jogrendet, veszélyezteti a jogbátorságot, nemcsak védelmére nem lesz szavunk, hanem határozottan követeljük a megsértett jogrend helyreállítására az igazságszolgáltatás közbe lépését.

De a legszigorúbb liberalizmusnak sem szabad tovább menni, mert e nézetek különfélesége soha meg nem fog szűnni, és ha az egyik nézettől nem szabad megvonnunk a törvény korlátai közt a létezési jogosultságot, nem szabad a másiktól sem, és épen a liberalizmusnak nem szabad két ellentétes nézet közül mindaddig, míg az állam érdekei és törvényeibe nem ütközik, egyiknek sem megsemmisítését, elfojtását akarni. A törvénynek védenie kell mindenkit, nemcsak vagyonát, de szabadságát is.

Ebből a szempontból azonban sajnálnunk kell, hogy a zalaegerszegi tárgyaláson történtek Vas megyére is vonatkozással voltak.

Az a védő ügyvéd, ki a védelem szabadságát felhasználva, előadott mindent, a mit védeneczei érdekében előadni jónak látott, a védelem minősége miatt ellene támadt mozgalomban nagyon sokat árult el. Egyáltalán nem érezzük magunkat hivatottnak eldönteni azt a kérdést, hogy a védő ügyvéd gyanúsításai mennyiben egyeztethetők össze a védelem szabadságával, de Lengyel ügyvéd úr nyilatkozataiból egy dolgot fixiroznunk kell, és ez az, hogy ő az Istóczy Győző, valamint a mi sportsmaneink ellen elmondott gyanúsítást nem a saját fejéből találta ki. Nem kell előhozunk az agg ember invencziójának gyengülését, de épen az aggnak el kell hinnünk az ő mondását. Csakhogy akkor az a kérdés, honnan vette ő ezt az invencziót?

Azt mondja: a közvéleményből. Lehet, de melyik közvéleményből? Mert az tagadhatlan, hogy Zalában kettős a közvélemény a zsidóügyben, és az a közvélemény, mely a lövői, söjtöri stb. zavargásokat elő idézte, Lengyel urnák forrásul nem szolgálhatott, mert épen Lengyel úr búsult legjobban, hogy a lázadással vádoltak egyáltalán nem árulkodtak, és így keresve kellett keresni, nem találás folytán okoskodásokkal kutatni azt, hogy tulajdonképen mi és ki inszczenirozta az egész zalamegyei históriákat. Lengyel urnak az ő védelmében elmondott gyanúsításokat csak abból a másik közvéleményből kellett mérítenie, a mely közvéleményt azok alkották, a kik a tárgyalási teremben nem mint vádlottak jelentek meg, és a kik, különös tekintettel arra, hogy Zalamegyében az az előbbi közvélemény sokkal több hívót látszik számlálni, mint ez utóbbi, nem lehettek mások, mint a kik a zavargásokban szenvedőleges részt vettek, azaz a zsidók. Ezt nem vonhatja kétségbe, nem tagadhatja még Lengyel védő ügyvéd sem, különben ellentmondásba jönne saját védbeszédével.

De ha így áll a dolog, nem sajnos jelenség-e az akkor, hogy a szombathelyi uraknak nyilatkozatra adott alkalmat? Annak a védőnek

már magában véve komolyan meg kell fontolni, áttanulni az ügyet, a melyekben védeni akar. Nemcsak juridikai, de társadalmi szempontból is, mert a társadalmi szempontok sehol sem érvényesülnek annyira, mint épen a bűnperekben. És ha azok maguk, a kik ily eszközöket adnak a védő kezébe, még úgy erősítik is a dolgot, az ügyvédnek, kivált abban a korban, nem szabad elveszteni higgadságát, és meg kellett volna gondolnia, hogy mi lesz az ily eszközöknek az eredménye. Abban a szomorú ügyben megtörtént az a sajátságos dolog, hogy a panaszosok, a károsultak, az üldözött zsidók tanúskodtak a legélenkebben a vádlottak mellett, mert ő nekik nem az a szegény paraszt kellett, hanem kellett volna a bűnszerző, a kabátos ember, a vezető, a kire rásüthették volna a meggyalázó bélyeget, a kit odaállíthattak volna mint ijesztő példányt azok elé, és talán azok közé, kikkel a panaszosoknak nincs okuk megelégedve lenni. Nem találtak ilyet. De ha a közigazgatási és törvénykezesi együttes vizsgálatnak nem sikerült ilyeneket kikutatni, ha a vizsgálatnak arra a meggyőződésre kellett jutni, hogy itt csak e nép sajnálatos értelmetlenségéből keletkezett és az uzsora által nagyranövesztett szenvedélyességének mintegy spontán kitöréséről lehet szó, váljon micsoda eljárás és micsoda meggondolatlanság volt Lengyel úrtól, de még inkább az ő köz véleményétől, hogy a gyanúsítás üszkét úgy oda dobja a tömeg, a közönség közé, hogy annak könnyen felismerhető részét sújtja vele?

Újra kimondjuk, hogy e dolog személyi részéhez semmi közünk, újra elmondjuk, hogy az antiszemitizmust, mint nézetet, addig, míg a törvény korlátaiba nem ütközik, épen a szabadság és liberalizmus tekintetében sajnósan tartjuk ugyan, de nem üldözendőnek, hanem egyszerűen javítandó-és kiengesztelendőnek de épen e miatt az álláspont miatt, távol minden szenvedélytől, távol minden célzatosságtól, azt is meg kell kérdeznünk: miért nem tud csillapulni a zsidóság szenvedélye is? Erőszakkal nézetet elfojtani nem lehet, és a zsidóság által Zalaegerszegről Vas megyébe dobott gyanúsítás azt eredményezi, hogy azok, kik a két szenvedélyes fél közt igyekeztek nyugodtságukat, közönyüket megőrizni, azok mindjobban hajlanak az antiszemiták felé, mert tudják, hogy az antiszemitizmus megszületésének és terjedésének okai közül igen sok a zsidóságban rejlik, de tudják azt is, hogy e baj megszüntetésére más mód nincs, mint a törvénytisztelet mellett a társadalmi élet terén fölmerült bajok és panaszok és differenciák megszüntetése.

És e munkában a zsidóságnak kellene elől menni nemcsak azért, mert esetleg, ők lehetnek a szenvedő fél, de azért, mert eltekintve egyébtől, a társadalmi életben nagyon tapasztalható különbséget csak a zsidók ápolják, és továbbá azért, mert mindennek daczára a zsidók oly különleges védelmében részesülnek a törvénynek, hogy a szenvedélyek által felizgatott vér lecsillapodását első sorban tőlük kell várnunk. A zala-egerszegi tárgyalás mást tanúsított, és ezt sajnálnunk kell. Még jobban kell azt, hogy ebből a másféle tanúságból származó üszköt éppen Vas megyére dobták.

Vas megye nem maradt menten az antiszemita mozgalmaktól. Ezek a mozgalmak nem váltak végzetesekké sem a zsidóságra, sem az antiszemitákra, és annál az intelligens erónél fogva, mely megyénket és városunkat kitünteti, remélhető, bizton várható volt, hogy nem is fognak e mozgalmak elfajulni. És mégis, a zsidók tanúi, sehol az országban nem

fejtett ki sem a közhatóság, sem a társadalom oly erős praeventiv működést, mint itt nálunk; kor, vallás és nézetkülönbség nélkül hozzálátott mindenki oly munkához, oly előzetes intézkedésekhez, a melyek sokszor fölöslegesek, akárhányszor komikusak voltak. Megtettük a zsidók megnyugtására, megtettük annál szívesebben, mert hasznát reméltük, megtettük annál nagyobb bizalommal, mert prononcírozott antiszemitáink is velünk dolgoztak.

És most? Éppen erre a Vas megyére dobták az üszköt. Eszélyes volt-e ez? Érdekében volt-e ez a zsidóknak? Ezzel az eljárással akarják-e fogyasztani az antiszemitákat?

Feleljenek a zsidók. A következés úgysem fog terhelni senki mást mint a zsidókat. Minket, a kik nem vagyunk sem antiszemiták, sem pedig à tout prix zsidó védők, minket csak sajnálatra kényszerít.”

Így nyilatkozik a *kormánypárti* és *filoszemita* „Vas megyei Lapok.”

Nekünk a fentebbiek után ez ügühöz megjegyezni valónk nincs, s a miket itt mondandók leszünk, azok az ismertetett személyes ügytől eltekintve, egészen objektív megjegyzések fognak lenni a zalaegerszegi kerület viszonyait illetőleg.

Úgy látszik, – többféle jelekből ítélve, hogy a zalaegerszegi zsidóknak fölötte kényelmetlen a rumi kerület szomszédsága, s a tavalyi zavargások tárgyában folytatott pereket is emeltyűül akarták eszközeik által felhasználtatni Istóczy Győző pozíciója ellen úgy Rumban mint Rumon kívül.

Hát lehet, sőt több mint valószínű, hogy a rumi kerület szelleme annyira át fogja jární a szomszéd zalaegerszegi kerületet, hogy itt se lesz jövőre más possibilis képviselő mint egy *antiszemita* képviselő, s főleg azok után, a mik legújabban Z. Egerszegen történtek, az antiszemita pártnak lesz is gondja arra, hogy a Rum szomszédságában levő szemita és filoszemita fészek az antiszemitapárt egyik kerületévé változzék. Csakhogy nagyon tévednek a zalaegerszegi zsidók és zsidóbérenczek, ha azt hiszik – vagy másokkal elhítenni akarják, – hogy a rumi kerületből kravallok útján fog ez az akció oda kihatni. A rumi kerület egyike azon példás kerületeknek, a hol a közrend az egész zsidóellenes népmozgalmi korszak alatt soha egy perczig se lett megzavarva, s reméljük nem is fog megzavarva lenni. Pedig a rumi kerület épen az a kerülete az országnak, a hova a „12 röpirat” legnagyobb mennyiségben jár. Tény az, hogy a rumi kerületbe átlag minden 14-ik választónak egy-egy példánya jár a „12 röpirat”-nak. Viszont tény az, hogy a zalaegerszegi kerületbe 1881. ápriltól fogva *egyetlen egy példány se jár.*

Mi következik ebből? A dolog világos. A rumi kerületben nem voltak zsidóellenes kravallok, mert a nép a „12 röpirat” ál-

tal *felvilágosítva* lett; a zalaegerszegi kerületben pedig voltak krallok, mert a nép ott az antiszemitizmus lényegét illetőleg a *sötétségben botorkál*.

Kell erre bizonyíték? Ott van *Tamássy József* esete, a ki az idén antiszemita képviselőjelöltnek lépett fel Zala-Egerszegen. Daczára annak, hogy *Istóczy Győző* (a kit pedig a zalaegerszegi kerületben derűre borura éltetgetni szoktak,) őt, a f. é. június 12-kén Z.-Egerszegen tartott program mbeszéde alkalmával *személyesen* ajánlotta, a f. é. június 14-kén végbement választásnál csak 300 egynéhány szavazatot kapott s így megbukott. Ilyen háttartalan értelmetlenség az antiszemitizmus ügyében csakis és egyedül- onnét magyarázható ki, hogy ez a nép sohasem olvasott se „12 röpirat”-ot se más antiszemitikus irodalmi terméket. A zsidók ellen kravallírozó zalaegerszegi népnek az antiszemita jelöl tet megbuktatni és *sakterpárti* képviselőt választani: homeri kaczajra fakasztó dolog lenne, ha erre a népre nézve oly fölötte sajnálatos nem lenne, De hát egyiptomi sötétségben tartják ott a zsidók (bérenczeik segítségével) azt a jó magyar népet, a mint őseik a Fáraó népét.

A zalaegerszegi zsidók szörnyen kutatják, kik az értelmi szerzői a tavalyi zavargásoknak? Sohse kutatgassanak: verjék a saját mellöket, mert ők és egyedül csak ők ezek az értelmi szerzők. Hogy micsoda species zsidóság lakhatik Zala-Egerszegen, mindenki megítélheti abból a tényből is-, hogy *Istóczy Győzőnek* bal-tavári „zsidai” (sit venia verbo!) szintén *zala-egerszegi zsidók voltak*. Azok a zalaegerszegi zsidók, a kik képesek voltak *Istóczy Győzőt* oda hajtani, hogy kezébe lángostort ragadjon, – e mellett feláldozva személyes és családi érdekeit azzal, hogy kitette magát éveken át a félvilág gúnyának, üldözésének, kitette magát annak, hogy éveken át – míg t. i. az antiszemitizmus ügye ki nem fejlődött, – félbolondnak hirdessék a zsidó és zsidóbérencz lapok, az emberek pedig a legjobb esetben csak szánakozva emlegessék nevét, – s egy bizonytalan jövő reményében majdnem egy évtizeden át ússzék egymaga egy világáramlat ellen; s mindezt önmagára nézve kisebb bajnak tartsa, mint azt, hogy *hallgasson*: azok a zalaegerszegi zsidók, a kik *Istóczy Győzőt* idáig voltak képesek hajtani, vajmi könnyen belekergethették azokat az egyszerű szegény földműveseket és mesterembereket is a kravallírozásba úgy, hogy ezek még a katonaság szuronyai és sortüze elől se hátráltak meg.

Azt a száz meg száz szegény embert Z.-Egerszegen, Söjtör, Z.-Lövvő stb. tájékán senki más mint az?i hírhedt zalaegerszegi

és környékbeli zsidóság kergette a vádlottak padjára, a börtönökbe.

Hanem a Nemezis nem marad el. Azok a zalaegerszegi zsidók, a kik annak idején annyira drukkoltak kollegáiknak: Istóczy baltavári „zsidainak,” hogy vajha sikerülne ezeknek kitekerni Istóczy Győző nyakát, – azok a zalaegerszegi zsidók, a kik most oly erősen mesterkedtek abban: nem lehetne-e a tavalyi zalaegerszegi kravallók alkalmából a kezeikből annak idején szerencsésen kisiklott Istóczy Győzőt valamiképp *maguk helyett* bünbaknak megfogni: azok a zalaegerszegi zsidók nemsokára majd azért fognak drukkolni, *hogy a Jehováért!* – *ne taláron valamiképp a zalaegerszegi kerület is egy második rumi kerület lenni!*

Csak egy kis türelem, ti ördöghájjal kikent, rókabőrrel bélelt zalaegerszegi zsidók!

Levél a szerkesztőhöz Székes-Fehérvárról.

Tisztelt képviselő úr!

Székesfehérvár és környékén is ma-holnap nagy hullámokat vet fel az antiszemita mozgalom; örömmel kell tapasztalnom azon jelenségeket, melyek minden rendű és rangú polgárnál előtűnnek akkor, a midőn az általam odaadott „12 röpirat”-munkálatot elolvasás után kezemhez visszahozzák; – szolgáltam egyeseknek csupán *követjelölt*-koromban használt programmpontokkal, – most pedig néhány példányt rendeltem meg a „Zimándy”-féle kathekizmusból, úgy a *Nagy Imre* által kiadott röpiratból saját költségemre, – hogy kedvük legyen megismerkedni az antiszemitzizmussal; sőt lassú, kitartó és higgadt munkálkodásom folytán oda törekedni és hatni igyekszem teljes erőmből, lelkem mélyéből eredő meggyőződésemből, hogy ennek ne csak egyszerű buzgó apostolokat teremtsék, de oly kör létesítését eszközjem ki Székesfehérváron, a hol alkalmuk legyen az egyeseknek minden antiszemita irányban megindult s az országban létező röpiratot, folyóiratot, fővárosi és vidéki lapot olvasni, áttanulmányozni, meggyőződésileg testté és vérré átváltoztatni, – mert csak így lehet a zsidók gazságait, hatalmi, uralmi vágyát megtörni.

En miért lettem antiszemita, – s csak akkor lettem-e antiszemita – mikor már Istóczy Győző 12 röpiratával megismerkedtem, – vagy pedig a lapokból merített adatok és bizonyítékok folytán?!

Nem! korántsem! vagy helyesebben kifejezve: Nem éppen Istóczy Győző röpirata és a lapok által szellőztetett adatok alapján.

Istóczy Gy. 12 röpirata sokkal előbbi kezdetű ugyan, mint velem megismerkedtem, de antiszemita voltam már ezen röpiratok megismerése előtt is, – mert hisz alig néhány hete foglalkozom vele, – és olvasgatom az évekkel ezelőtt kiadott „12 röpirat”-munkálatot, – hogy a mulasztást e részben is némileg tanulmányozásommal pótoljam.

En antiszemita voltam, különösen mindjárt gyakorló ügyvédkedésem kezdetétől fogva. Az időben nem átallott egy gaz zsidó czég hozzám

eljönni, hogy a cég által már (jogtalanul, gazul) megperelt alperes védcenzemmel 2000 forintot kötelezettségként Írassak alá, mely eljárásom miatt 150 forintot voltak hajlandók adni.

Én ismervén már a zsidók gazságait, követvén az ügyvédnek azon megbecsülhetlen feladatát, hogy saját ügyfele érdekében mindent elkövessen, mi ügyfelének javára, előnyére és hasznára lehet: – nagyképpel beleegyezésemet adtam, (természetesen csak látszólag) hogy jó! adjon a cég a 150 frtról írást; a zsidó cégnek is volt annyi esze, hogy sok ideig húzta-halasztotta a dolgot, az írást magáról kiadni vonakodott; – igen, de kényszerhelyzetben a felperes cég volt; – ki tudná felsorolni azon eseményeket, melyek ez ügygyel aztán kapcsolatba hoztattak, – elég az hozzá, hogy felperes céget a börtön levegője fenyegette egynehány évre: – a megperesített váltók hamisítottak, továbbá kétszer-háromszor bevenni szándékoltak voltak alperes védcenzemen.

Húzta-vonta felperes cég, mondom, az ügyet, de már a polgári ügyből büntető vizsgálati ügy lett, és pedig nagy veszélyt jósolva; – eljön hozzám a felperes cég (három gaz zsidó tagja van) – s látván, hogy velem nem boldogul, hajlandó volt saját ügyfelem megkárosítása céljából a 150 frtos, megvesztegetésemre szóló okmányt kiállítani. (Említenem is alig volt szükséges, hogy az ügyv. rendt. azt, mondja, bármily ügyvédi ténykedésre kikötött díjra vonatkozó jogosítvány csak úgy érvényes, ha írásba foglalva van.) – Mi lett ebből? – Az, hogy én a váltókifogások folytán kitűzött rendes tárgyalás alkalmával ezen gyönyörű felperesi okmányt eredetiben becsatoltam. Folyt a bünper is a megvesztegetésért.

Megjegyzem, hogy mielőtt a zsidók a többször említett 150 frtos vesztegető okmányt kiállították, – rendkívüli titoktartásra köteleztek engem, – én nagyképpel, oly titkot fogadalmaztam, hogy a zsidók (felperes cég) bennem feltétlenül megbíztak, s jót állok érte, hogy mikor irodámból kiléptek, nagyot nevettek markukba.

Megjegyzem azt is, hogy az előzőleg tett sok lótásuk futásuk és megjelenésükkel mindig átkozták, szidták, gazembereztek ügyfelemet, és az Isten tudná azokat a rettenetes átkozódásokat elmondani, a miket szememben iroda személyzetem előtt ügyfelemre szórtak.

Én hasonló tettem (szinleg) szintén saját ügyfelemre: – „ki gondolta volna ezt”!! – „ha ezeket tudtam volna”!! – „mégis belátom hogy csaló”!! – szavak kíséretével elhitettem a felperes zsidó céggel, hogy én teljesen nemcsak hiszem, de már meg is győződtem felp. cég gaz előadásairól.

Azt is meg kell jegyeznem, hogy a zsidó gaz, raffinírt eljárás melletti hasonló eljárásomat saját ügyfelemnek négy szemközt mind elbeszéltem; természetes, kacszajra szolgáltattam okot.

Ilyen, ég ezekhez hasonló dolgokért lettem én s vagyok én kiváloán antiszemita.

Sokkal érdekesebb dolgokról is lesz még szerencsém értesíteni képviselő urat az ügyvédi gyakorlatból merítve, melyek után még azt adom az elmondottakhoz: hogy mily kevés eset, példa lehet az a számarány, melyet az ember tud, mely kiviláglik, – azon számarányhoz – melyet az ember soha meg nem tudhat, és mely örökös titokban marad a kereszténység anyagi tönkretételére és szellemi demoralisatiojára nézve.

Boldogok a kik semmit sem tudnak!

Hát a többször említett bünpernek mi lett a vége?! – mert hisz mondanom sem kellene, hogy a polgári (váltó) per megbukott . . . . A vége az lett, hogy ezer és ezer ijesztgetések mellett ügyfelemet rábeszéltek, rászédtek, s éppen velem ijesztgették, – a ki megvesztegethető sem voltam, – hogy így és amúgy megcsalom!? – Számtalan figyelmeztetésem és ellenzésem dacára végre saját ügyfelemet hátam megett megcsípték, – bevonszolták egy zsidó ügyvédi irodába, ott szépen aláírtattak velem minden gazságot; azt nem merték tenni, hogy a jogtalanul követelt összeget aláírassák, – hanem aláírtatták, hogy a panaszos fél, az én ügyfelem minden polgári és büntetőper beszűntet; s aláírtatták, hogy fel- és alperes fél külön-külön fizesse a saját ügyvédjét, – s így történt, hogy a gaz zsidó felperes cég minden bajtól megmenekült, – noha az egy ügyből mintegy 10-12 ügy folyt ki, – a melyek mind bíróilag is megszüntetettek.

A család-feljelentés bármikor beszűntetendő, ha ebbe a panaszló-fél belegegyezését adja. így történt az a jelen esetben is; –, furcsa törvény! Én mégis raegkísérlettem a beszűntető végzés ellen felebbezni, de a felebbezés hivatalból visszautasított.

Ha képviselő úr becses lapjában közölni helyesnek találja a jelen soraimat, úgy hajlandó és kimeríthetlen leszek zsidóktól származott több és hajmeresztő gaztetteket is közölni.

Hazafiúi üdvözzel

Szendrey Gerzson, köz- és váltó ügyvéd.

Uzsoratorvények Amerikában.*)

Tudjuk, hogy a zsidó és zsidóbarát újságírók az északamerikai Egyesült-Államokat előszeretettel dicséretik, mint a valódi szabadság hazáját, s e mellett „szabadság” alatt ők szokás szerint a kizsákmányolási szabadságot értik. A szabadjára-hagyás elve – így vélik a nemes héberek, – ott teljes mértékben érvényben van; senki sem kutatja, legkevésbé pedig az állam, hogy miképpen lesz valaki gazdaggá; egy bíróság se törődik azzal, váljon nincs-e valakinek nagyon is erősen kifejlődött „üzleti érzéke”; mindenki annyit „kereshet” a mennyit akar, s főleg ennek a „szabadságnak” köszönik – ő szerintük – az Egyesült-Államok gyors felvirágzásukat és növekvő jólétüket.

Ha már most az ember az Egyesült-Államokban létező viszonyokat némileg szorosabban szemügyre veszi, csakugyan meg kell engedni, hogy sok oly dolog van ott, a mi a zsidóknak tetszhetik; de más részről azt; is találjuk, hogy a zsidók az amerikai viszonyok felől maguknak sok tekintetben egészen téves képzelmeket alkotnak, azaz, hogy ők azon viszonyokat sokkal inkább áthatva hiszik a zsidó szellem által, mint azok a valóságban vannak. Gondolja csak el az ember: *Amerikának vannak uzsoratorvényei!* Mi másképp ítélt volna folyton Izrael ezen ország fölött,

*) E több tekintetben kiválóan tanulságos czikket *Schönerer* György lovag, osztrák reichsratbi képviselőnek „Unverfälschte deutsche Worte” című, Bécsben megjelenő félhavi lapjából vesszük át. Szerk.

ha ezt tudta volna; mint öltött-kiáltott volna az Óceánon-túli „sötét reakció” fölött, ha sejtette volna, hogy ott nem uralkodik általános uzoraszabadság! Most, a mikor ez nyilvánvalóvá vált, persze késő megérni,, most jó képet kell vágni a gonosz játékhoz, most csak nem jöhet az; ember önmagával ellenmondásba, s így hát Amerika továbbra is marad a „szabadság hazája”, daczára az uzoratorvényeknek.

A mi ezen törvényeket illeti, azok egyes államokban igen szigorúak, de még a legenyhébbek is megvédik az adóst legalább a birói behajtásától a megengedetteknél magasabb kamatoknak. Az érdem, ezen törvények összegyűjtését és széles körökben való megismertetését illetőleg *Dr. Meyer Rudolf* német nemzetgazdászt illeti meg, a ki az Egyesült-Államok gazdasági viszonyait a helyszínen tanulmányozta, s gazdag tapasztalatait egy terjedelmes könyvben*) tette közzé. Alább közöljük Meyer adatai alapján e törvények lényeges tartalmát úgy a mint azok az egyes államokban érvényben vannak.

Alabama. Törvényes kamatláb *nyolcz* százalék. Uzorakamatok nem szedethetnek, és ha mégis fizetve lettek, a tőkéből levonandók.

Arkansas.. Törvényes kamatláb *hat* százalék; azonban szóbeli vagy írásbeli szerződés útján magasabb kamatok is és pedig *tíz* százalékig, kiköthetők. Azon szerződések, a melyekben 10°/_o-nál több kötött ki, érvénytelenek.

California. Törvényes kamatláb *hét* %. Késedelmi kamatok írott követeléseknél 10%.

Canada. (Ez ugyan nem az Unióhoz tartozó állam, de közvetlen szomszédságában levő állam angol fenhatóság alatt.) Törvényes kamatláb *hat* %. A feleknek azonban joguk van, szerződés útján magasabb kamatokban is megállapodni. Általában e szerint ez államban uzoraszabadság van; mindazonáltal az egyes országrészekben már kamatlábkorlátozások is állanak fenn, mint Scotában, a hol záloggal biztosított követelésekért nem több mint *hét*, záloggal nem biztosított követelésért nem több mint 10°/_o hajtható csak be.

Connecticut. Törvényes kamatláb *hat*, magasabb kamatok vétethetnek ugyan, de bírőilag be nem hajthatnak.

Columbia. Törvényes kamatláb *hat* %, de 10°/_o-ig köthetők ki kamatok. Ez utóbbi kamatláb áthágása esetében a kamatokra való igény teljesen elenyészik.

Delaware. Törvényes kamatláb *hat* %. E kamatláb áthágása maga után vonja az egész követelés elvesztet; ennek fele a vádlóra, másik fele az államra száll.

Florida. Törvényes kamatláb *hat* %, azonban uzoraszabadság uralkodik.

Georgia. Törvényes kamatláb *hét* %. Több (egész 12%-ig) Írásbeli szerződés útján vehető ugyan, de be nem hajtható. Ezen államban korábban az uzoratorvény el volt törölve, de 1875-ben újra behozva lett.

Illinois. Törvényes kamatláb *hat* %; de a felek 10%-ig maga-

*) *Dr. Meyer Rudolf*: Az otthont mentesítő s más gazdasági törvények az amerikai Egyesült-Államokban, Kanadában, Oroszországban, Chinában, Indiában, Romániában, Szerbiában és Angolországban. Berlin, Bohr Hermann kiadása

sabb kamatokban állapodhatnak meg. Ez utóbbi kamatláb áthágásánál csak a tőke hajtható be.

Indiana. Törvényes kamatláb *hat* %. írásbeli szerződés által azonban 10%-ig állapíthatók meg kamatok. Ha ennél magasabb kamatok fizettettek, akkor az az összeg, a mely a 10%-ot túlhaladja, a tőkéből levonandó.

Jowa. Törvényes kamatláb *hat* %; írásbeli szerződés által azonban egész 10%-ig köthetők ki kamatok. Ha több lett kikötve, a hitelező csak a tőkét kapja vissza, és a 10% kamat az államra háramlik.

Kansas. Törvényes kamatláb *hét* %, ez azonban szerződés által 10%-ig emelhető. Magasabb kamatok megállapítása esetén a hitelező minden igényét elveszti kamatokra. Fizetett uzsorakamatok a tőkéből leszámítandók.

Kentucky. Törvényes kamatláb *hat* %; megengedve van *nyolcz* % Tülfizetések visszatérítendőik.

Louisiana. Törvényes kamatláb *öt* %, megengedve *nyolcz* %. Megfizetett uzsorakamatok visszatérítendőik, ha egy év alatt ez iránt panasz emeltetik. Ezenkívül a hitelező elveszti igényét minden további kamatra.

Maine. Törvényes kamatláb *hat* %; ez azonban nem áll marhák „ kibérlésére, hajózási szerződésekre, kereskedelmi váltókra stb., Túlságos kamatok nem hajthatók be, és ha fizettettek, visszatérítendőik, ha az adós e részben egy év alatt panaszt emel.

Maryland. Törvényes kamatláb *hat* %; ennek áthágása megszűnteti az igényt a kamatokra, még akkor is, ha adásvevési üzlettel lepleztetett is el.

Massachusetts. Törvényes kamatláb *hat* %. Magasabb tételek megvannak engedve, ha írásban lettek megállapítva.

Michigan. Törvényes kamatláb *hét* %, Írásbeli szerződések esetén 10%. Magasabb kamatok be nem hajthatók.

Minnesota. Törvényes kamatláb *hét* %, megengedve 12%. Ha magasabb kamatok köttenek ki, a szerződés érvénytelen. Bírósági ítéletekben csak *hat* % állapítatik meg. Szigorú ügyelet van arra, hogy a megengedett kamatláb mesterkéltnél (provisiók, illetékek, színlelt adásvevési szerződés által) túl ne hágassék.

Mississippi. Törvényes kamatláb *hat* %. A felek írásban többet is, egész 10%-ig állapíthatnak meg. Ennél több azonban nem hajtható be.

Missouri. Törvényes kamatláb *hat* %, írásbeli szerződés útján megengedve 10%-ig. Túllépés esetében a hitelező csak a tőkét kapja, 10% pedig az államra száll. A felek írásbelileg a kamatok kamatait is kiköthetik, de a kamatok évenként csak egyszer csatolthatnak a tőkéhez.

Nebraska. Törvényes kamatláb *hét*, megengedve 10%. Túllépés esetén a hitelező csak a tőkét kapja.

Nevada. Törvényes kamatláb *tíz* %, írásbeli szerződésnél azonban minden kamatláb megengedve.

New-Hampshire. Törvényes kamatláb *hat* %. A ki többet vesz, a túl-kamatnak háromszorosát veszti a feladó javára. Földművesek és kereskedőkre nézve ugyanazon kivételek állanak, mint Maine-ben.

New-Jersey. Törvényes kamatláb *hat* %; uzsorásszerződéseknél a hitelező csak a tőkét kapja.

New-York. Törvényes kamatláb *hat* %. Szerződések magasabb kamatok fölött *teljesen érvénytelenek*. Tülfizetések visszakövetelhetők, és pedig az adós által egy év alatt, a szegényügyi felügyelők által három év alatt. Ezenkívül az uzsora, vagyis *hat %-nál több kamatnak vétele 1000 dollárig terjedhető pénzbírsággal vagy hat hónapig terjedhető fogsággal sújtatik, s mindkét büntetés együttesen is kiszabható*. Testületek és részvénytársulatok, a mennyiben adósok, az uzsoratilalom által nincsenek védve.

Észak-Carolina. Törvényes kamatláb *hat*, megengedve 8%, de csak írásbeli megegyezés esetében. Uzsorás szerződések után semmi kamat sem hajtható be, és a hitelező az adósnak az összes fizetett kamatok kétszeres összegét büntetéskép fizetni tartozik.

Ohio. Törvényes kamatláb *hat*, írásbeli szerződésnél megengedve 8%. A túlkövetelés nem hajtható be.

Oregon. Törvényes kamatláb *tíz*, megengedve 12%. A túllépés a tőkének és kamatoknak elvesztését vonja maga után.

Pennsylvania. Törvényes kamatláb *hat* %. Tülfizetések visszatérítendő, ha a panasz *hat* hó alatt emeltetik.

Rhode-Island. Törvényes kamatláb *hat* %. Különben uzsoraszabadságr van.

Dél-Carolina. Törvényes kamatláb *hat* %. Uzsoraszabadság.

Tennessee. Törvényes kamatláb *hat* %. Több kiköthető, de a bíróságok nem nyújtanak segédkezet a törvényes tételt túllépő összeg behajtására.

Texas. Törvényes kamatláb *nyolcz*, megengedve írásbeli szerződés mellett 12%. Ha több köttetik ki, semmi kamat se hajtható be.

Vermont. Több mint *hat* %-nak a szedése törvényileg tilos; a többletfizetés visszatérítendő. A kereskedelemre és földművelésre nézve azonban ugyanazon kivételek állanak mint Maine és New-Hampshire államokban.

Virginia. Törvényes kamatláb *hat* % szerződések magasabb kamatokról semmisek, s tett többlet-fizetések visszatérítendő.

Nyugat-Virginia. Törvényes kamatláb *hat* %. Szerződések magasabb kamatokról a túllépési összegre nézve semmisek.

Wisconsin. Törvényes kamatláb *hét*, megengedve 10%. Uzsorás szerződések semmisek, és ha túlságos kamatok fizetettek, azoknak háromszoros összege visszakövetelhető.

Amint a fentebbiekből kitűnik, az Unió 38 állama között csak *hat* olyan van, a hol a kamatláb magassága szerződés esetében semmi korlátozásnak nincs alávetve, s e szerint uzsoraszabadság létezik; s bizvást feltehető, hogy egy nem távoli időben ezek az államok is indítatva fogják érezni magukat, a többieknek a példáját követni. Különös figyelmet érdemel azonban az a körülmény, hogy épen abban az államban üldöztetik legjobban az uzsora, a melyben virágzó forgalom létezik, de a melyben a *legtöbb zsidó is lakik*, tudniillik *New-Yorkban*, mert ebből megczáfolhatlanul következik, miszerint téves tan azt állítani, hogy az uzsora eltiltása által a forgalom elé gátak vettetnek. Ugyan mit szólnak a zsidó lapok éhez a tényhez?

Egy antiszemita író.

Általános tapasztalat az, hogy az antiszemitizmusnak leglelke-
sebb párhívei a *nők*. S ez nagyon természetes dolog is. Egy oly
kérdésnél mint a zsidókérdés, a mely oly mélyen belenyúl a gaz-
dasági, társadalmi, sőt az erkölcsi és vallási életbe is, a mely kér-
dés e szerint nem pusztá politikai, hanem majd minden életvi-
szonyt lényegesen érintő *életkérdés*: egy ily kérdésben nemcsak a
rideg politikai számításnak, hanem az *érzelmeknek* is fontos sze-
repük van. A hidegen számító férfiak közül sokakat a „kalkulus”,
a spekuláció visz oda, hogy érdekből zsidóbarátok legyenek; míg
a nőket első sorban nem az érdek, hanem a *szív* vezeti, s nem
a tépelődő fontolgtatás, hanem a képzelem intézi a szép, jó és ne-
mes eszméjének megvalósításában eljárásukat.

Ezért a legutóbbi választásoknál is a nőknek igen lényeges
részük volt abban, hogy nálunk annyi antiszemita képviselő vá-
lasztatott meg, hogy elállott bele az országnak a szeme-szája.
Számptalan férjjet, fiat és férfi rokont, a kiket az eszem-iszom vagy
az ötösök és tízesek a „haspárt” táborába voltak csábítandók, az
eszméért lelkesülő antiszemita asszonyok, anyák és leányok térítettek
az igaz útra. Jó omen ez az antiszemitizmus ügyének végleges diada-
lára nézve; mert hisz egy francia közmondás is azt tartja, hogy:
„Ce que femme veut, Dieu veut!” („Amit a nő akar, azt az
Isten akarja!”)

Eddig azonban a nők csak bizalmas körben, a házi szen-
tély csöndében működtek ügyünk sikerének kivívásában. Újabban
azonban kezdenek már a nyilvánosság előtt is síkra kelve, a kép-
viselőválasztási mozgalmakban is tevékeny részt venni, sőt tollat
is ragadni igaz ügyünk védelmére.

Bizonyítja ez utóbbit *Jurik Jozefin* kisasszony példája is, a kitől
a napokban egy röpirat fog megjelenni Lipcsében, Dietrich Vilmos
kiadásában e czim alatt: „*Episteln gegen die Verjudung*” (Leve-
lek az elzsidósodás ellen).

A műből több német lap néhány mutatóvány-ívet kapott, s e
lapok közlései nyomán mi is adjuk a fölötte érdekesnek ígérkező
munkából az alábbi szemelvényt.

Jurik Jozefin kisasszony így ír:

„Mintha a XIX-ik század átka lenne az, hogy majdnem minden jó
eszme, a mely az emberiség javára megszülemlik, ez ellen fordulni s ezt
megsemmisíteni fenyeget. így verték magukat példátlan módon szolgál-
ságba a népek áradozó felebaráti szeretetből a magasztos szabadsági
eszmével, A felvilágosodás napja, a melytől a népek a jónak és a ros-
z-

nak megvilágítását várták, imádóit elvakította úgy, hogy ezek nyitott szemekkel rohannak az örvény felé, s a barátot félreismerik az ellen-séget pedig átölelik. Minden, e napnak világa elé zipeltetik s mindenki, szemei elé tartatik. Semmi se elég szent, hogy biztos legyen az idegen tekintetek által való profanálástól. A népek azonban érzik, hogy az ő szemük ez új világossághoz nincsen hozzászokva, hogy nem tudnak világosan látni és ítélni; s azért hisznek mások ítéletében; s ezek a mások a *zsidók*. Kellenek tán ezen állításhoz bizonyítékok?

Az irodalom eledele szellemünknek első életreébredésétől kezdve minden korbeli s fejlődési stádiumban; s ki csinálja a modern irodalmat? Kevés évekkel ezelőtt még nem tudta ezt mindenki; a „szabadelvű” cím alatt a napi szükséglet kielégítésére a piacra dobott s rohamos keletnek örvendett irodalmi termékek roppant tömegének honnét származását még szemérmesen tagadták. Ma a zsidók föltétlenül beismerik, hogy ők nyújtják nekünk a szellemi úgy mint az anyagi eledeleket.

Az érzékek nehezebben esnek csalódásba, mint az ész. Már régóta tudjuk, hogy a testi élelmi szerek, melyeket mi nagy fáradsággal, ar- ezunk verejtékében csikartunk ki a természettől, nekünk újabbi izzadt-sági s vércseppekért meghamisítva és megmérgezve nyutatnak ismét nekünk; s mi mégis elveszük azokat, mert mi tőlünk minden el van véve.

A szellemi téren nem áll oly rosszul a dolog, mert itt sohasem fo- rog fenn az a kényszerhelyzet, hogy reánk nézve kártékony dolgokat el- fogadjunk. A lélek nem követel élelmet oly parancsolólag, mint a test, nincs mindig szüksége kívülről jövő eledelre, saját erejéből is fentart- hatja magát; és mi mégsem taszítjuk vissza a nekünk zsidó kezek által nyújtott méregpoharat, – tán mert nem tudjuk, mit tartalmaz az? Nem,, hanem azért, mert nem akarjuk tudni, nem kérdezzük, nem akarjuk kér- dezni, nem merjük kérdezni azt, nehogy az undor arczfintorítását kell- jen csinálnunk, a melyet félünk csinálni.

Szellemünknek leigázása annyira megy, hogy még zsebünkben se- merészljük kezünket ököltre „szorítani. Hisz ez titkos antiszemitizmus lenne, az antiszemitizmus pedig gyalázat, bűntény. Miért? Mert így mondják ezt a zsidók, így írják ezt a zsidó újságok. Ezek az újságok,, ezek a quintessenciája a zsidó hatalomnak. Az a muszka, a ki orszá- gának törvényei ellen vétett, nem reszket jobban Szibériától, mint a hogy reszket a „szabad” Európában egy tisztességes ember egy ked- vezőtlen kritikától az újságokban. Mivel mi magunkat nem érezzük ké- peseknek a viszonyok megítélésére, a melyeket önmagunk teremtettünk^ s a melyek hirtelen a fejünkre nőttek, elmentünk iskolába a zsidókhöz, s utánuk mondtuk azt, amit ők nekünk előmondtak, tettük azt a mit ők parancsoltak, hagytuk őket tenni, a mit ők akartak, s egy kézcsavarin- társra oly jól voltunk értesülve, hogy mi magunknak többé se ítélő ké- pességet, se ehez való jogot nem mertünk többé tulajdonítani. Ha valahol megmozdult a visszaemlékezés a korábbi önállóságra, ha felhar- sant merész szózata egy szabadon maradt szellemnek, Izrael akkor ék- telen lármát ütött a reakció és elbutítás fölött, s fenyegetett bennün- ket barbáriával, a melybe mi menthetlenül elsüllyedünk, ha mi az ő mentő kezét ismét eleresszük.

Mi megrémültünk, s engedjük magunkat a „mentő kéz” által újra bilincsekbe veretni. Kapjunk csak a fejünkhöz, váljon még álmódunk-e

vagy azelőtt álmodtunk-e, vagy a történelemnek egy nagy szakaszát aludtuk-e el?

Hogyan? Engedjük azt, hogy a zsidók azt mondják, hogy ők voltak a megmentőink a középkori előítélet tévköréből; hogy ők hozták meg nekünk a szabadság és világosság új aeráját, a melyekkel bírunk s nélkülük el lenni nem akarunk; hogy ők szabadítottak meg bennünket a zsarnokok és kényurak hatalma alól; és mi hittük mindezt? Valóban mégis hatalmas, igen civilizált, emberbarátias egy nép volt ez a zsidóság, hogy mindent neki köszönünk! Csal-e emlékezetünk, nem mi voltunk-e azok, a kik az idegen néptörzs tehetetlen kisebbségéről, a melynek a világon se hazája, se barátai nem voltak, önszántunkból levettük a korábbi időkbeli származó korlátozásokat, nekik megadtuk jogainkat, megnyitottuk művelődési intézeteinket?

Ez mind nem igaz! A zsidók szerint nem mi a zsidókat, hanem a zsidók emancipáltak minket, s nélkülük még évszázadokkal hátrább lennénk, irgalom s kegyelem nélkül elvesznénk.

Elfogult lelkek, nem veszitek észre azt a hálót, a melyben majd; nem a kibontakozás reménye nélkül belekeveredve vagytok? Ennek a minden korszakban önzése miatt minden néptől gyűlölt, megvetett s újabb időben csak túrt kisebbségnek, a mely soha nagy, soha nemes tettekkel nem tette magát érdetnesültté az emberiség hálájára, ti önszántótokból mindazon vívmányokat, a melyeket ti századokon át tartott fáradozások útján szereztetek, – korlátlan közös élvezetre átadtatok, s ama kisebbség most hálából nagylelkűségtek iránt, még tulajdonotok jogcímét se hagyja meg nektek, adót követel birtokotok után, s urává vette föl magát pénzeteknek, jószágotoknak, családotoknak, vallástoknak, egész ténykedéseteknek, gondolkodástoknak s akaratotoknak!

Ha a zsidó sajtó és irodalom történelmeteket meghamisítja, hazátokat gyalázza, fejedelmeiteket gyanúsítja, vallástokat kigúnyolja, házatok békéjét zavarja: ti ezt rendiben levő dolognak találjátok, s minden szellemi fegyverrel ily gyalázatos módon való visszaélésben ti a szabad véleménynyilvánítás csorbítatlan jogát látjátok. De ha valaki ítéletet merészelt mondani ezen átkos üzelem fölött, akkor a zsidó sajtó egész kopó-falkája neki esik a vakmerőnek, és ti nyugodtan nézitek, mikép tépi őt szét az a falca, ti ebben ismét egy csorbítatlan jogát látván – minék? Hát ezt ti magatok se tudjátok, de ti már hozzá vagytok szokva ahoz, hogy ez történik, s azt hiszitek, hogy ennek így kell lennie.

A kereszténység, eredetétől fogva küzdött a barbáriával, önmaga is beleesett abba gyakran, a mikor ez hatalmas volt; de aztán mindig ismét felemelkedett alapeszméjének, az emberiségnek szelleméhez, s a jelen században győzedelmeskedett teljesen minden előítélet fölött, az egyenlőség és testvériségnek, a korlátlan emberszeretetnek elvét halálos ellenségein a zsidókon, az emancipáció által a legszebb, a történelemben példanélkül álló ténynyé valósítva.

Ez a pimasz faj mindezt aztán azzal hálálta meg, hogy naponkint ezerféleképen gyalázta a kereszténységet, minden vallásos szokást kigúnyolt, a hívők szívéből Istent minden eszközzel kitépni próbálta, hogy ezáltal jóltevőit csak saját érdekeinek eszközévé tegye.”

Irodalom.

Mutatvány Zaáry Józsefnek „Az antiszemitizmus hazánkban” című röpiratából.

(A közlemény vége.)

De helytelenül is lobbantják szemünkre a fentebbi vádat, s még helytelenebbül származtatják le azokból anyagi romlásunkat.

Akadnak mindenütt emberek, kik a nagyzás, fényűzés és könnyelműség bűnében leledzenek.

Ellenben a magyar faj komoly gondolkozására jellemző már az is, hogy ezen hibák prototyp alakjait, gyakorlati észjárásával fertálmágnásoknak, vagy egyszerűen firtliknek (a Dunántúl buga-mágnásoknak vagy röviden *bugák*-nak) nevezi, s még jellemzőbb, hogy a filozemita tábornak *épen ezek a legbuzgóbb hívei, legingerlékenyebb lovagjai*. Egészen ott-honosan érzik magukat a felcsiperedett pénzciszárok között, mert gyarlóságai – a könnyelműséget helyettesítő szédelgés hozzáadásával – a zöldágra vergődés stádiumát jelző valóságos zsidó különlegességek.

Kiken fityeg legtöbb talmi arany? Kik páváskodnak legjobban? Kik nagyságoltatják magukat illetéktelenül úton-útfélen? Kik szolgáltatják a csödhirdetések legnagyobb jutalékát? – Feleljenek meg reá a köznap-i tapasztalás és a lapoknak bírói hirdetések tartalmazó rovatai.

Ugyanazon egyéni gyarlóságoknak azonban zsidó és keresztényre-nézve ellenkezők a következményei.

A vagyombukott kereszténynek rendszerint vége.

A zsidó csőd által is gyarapodik.

Árúinak nagyobb részét valamely rokonánál elrejtven, mielőtt jó-hiszemű hitelezői sejtethnék követeléseik veszélyeztetését, neje és hitelezőképpen szereplő rokonai által üzletében hagyott qsekély készletét előre lefoglaltatja. A csőd tömeg-gondnoka már csak felülfoglalást eszközölhet.

Alig múlik el néhány nap, feleségének czége alatt új üzletet nyit. A sok Fáni, Betti, Lina stb. czégek névleges főnökei kilencz tizedrészen zsidó hölgyek. Férjeik, mint tényleges gazdák pendelük mellett meglapulva folytatják üzleteiket mindaddig, míg sarokba szorított hitelezőikkel tíz-tizenöt százalékra kiegyezvén, vagyonilag megizmosodva saját ne-vük alatt újra megjelenhetnek.

Ily üzelmekkel rontják meg kereskedelmi hitelünket a külföld előtt, melynek gyárosai és nagykereskedői felette óvatosan és a rendesnél ter-hesebb feltételek mellett hiteleznek hazánkba. Ily üzelmekkel teszik lehetővé a keresztény iparos és kereskedő boldogulhatását, ki az in-gyenben maradt áruk olcsóságában az élelmes zsidókkal nem verse-nyezhet.

De nem követheti élelmességüket sem; mert ha esze és bátorsága volna is hozzá, nem akad rokona, ki az álhitelező szerepére vállalkozni s a megítélt pót- vagy főesküt letenni merészkednék.

Nem úgy a zsidó.

Mindenre kiterjeszkedő élelmességének jellemző bizonyítékaul egy köznap-i példát hozunk még fel, melyből megtanulhatjuk, hogy mily ke-délyesen bánik el magával az istennel is, ha anyagi haszna úgy kívánja.

Mózes törvénye szerint *) minden elsőszülött fiú, akár ember, akár állat legyen az, Istené. Az elsőszülött fiút tartoznak megváltani. A számar első mén csikója egy kecske bárány nyal váltandó meg, vagy nyakát kell szegni.

Más barmok első hímszülöttje meg nem váltható.

Az élelmes zsidó tehát, hogy előhasi üszejének esetleges bikaborját is megtarthassa magának, elléshez közelgető üszejét proforma eladja néhány forintért valamely bizalmas keresztény barátjának. Ha marhája üszőt ellett, minthogy ezt az ég ura úgy sem használhatja, az adás-vétel egyszerűen semmisnek nyilvánítatik; a zsidó visszaveszi borjas üszejét, a goj pedig visszakapja pénzét. Ha ellenben a vemhes üszőbikát ellett, akkor azt a gojtól kapott pénzen megveszi az élelmes szemita. Így azután övé a tehénbika borjával együtt, az úr isten elvesztette hozzá való igényét, mert elléskor annak anyja nem volt a zsidó birtokában.

Hátra van még azon eredendő bűnünk, hogy gyermekeinket kiválólag tudományos pályákra képeztetvén, velük hazánk szükségletét túlárastjuk, az ipar és kereskedelem ápolását pedig elhanyagoljuk.

Kétségtelen, hogy a közjólét emeltyűjét képező nemzeti vagyonosodás tekintetéből az iparüzés és kereskedelem elsajátítására áldozatok árán is törekednünk kell.

A természet áthidalhatlan törvényénél fogva azonban minden zsenge hajtás védelemre szorul. A századok viharával küzdő erős tölgyet is mégsemmisíthette volna első éveiben egy nyúl harapása, ketté törhette volna egy gyermek-kéz gyenge suhintása. Más előrehaladott nemzetek ipara és kereskedelme azok államainak védelme alatt lett nagygyá, s csak akkor hullottak le védvámsorompóik, mikor megizmosodott iparuk és kereskedelmük a külfölddel való versenyt kiállhattak.

Míg nemzeti kormányunk ily védelemben a hazai ipart nem részér sitheti, sőt az iparszabadság hangzatos örve alatt azt az élelmességnek keresztelt szédelgés szabad zsákmányává teszi; míg kir. ügyészségeink minden körmön-font élelmességgel leplezett bűntényekben – ha a bizonyítékok sült galambként szájukba nem repülnek – a vád beszüntetését indítványozzák: addig hazánkban az ipar és kereskedelem fel nem virágozhat, azok felkarolása a honfiakat nem serkenetheti, sőt kidőlnek, elzülленek az eddigi tényezők is, mint azt a győri hajdan virágzó magyar gabnakereskedők hanyatlása szomorúan tanúsítja. –

A mozaismus homlokegyenest ellenkezik a magyar nemzet jellemével, természetével, történeti múltjával, és államéletét szabályozó összes intézményeivel.

A mozaizmat kedveltte tette istenök az egyiptombeliek előtt, hogy azokat megfoszthassák; a magyart jó kedvében teremtette, hogy vitézségében gyönyörködjék.

Az balsorsában jajveszékel és ruháját tépi; – ez némán tűr, vagy elszántan megy a halálnak.

Az gazdagság keresésében találja életének végcélját; ez vagyonát, szabadságát, ellenségével is megosztja.

Az árunak tartja az igazságot; ez megveti, ha elárusítható.

Az kijátsza a törvényeket; ez meghajlik előttük.

*) Mózes II. könyve 13. rész. 2., 12., 13. szakasza.

Az kerüli a szellemi világosságot; ez győzelemmel harczolt érette.

Az isten választottjának tartja magát a többi népek fölött; ez kész elvérzeni a közszabadságért.

Az önző; ez önfeláldozó.

Az világpolgár; ennek hazáján kívül nincs helye a világon.

Ennyi és még több hasonló ellentétek mellett jó mozaít, és jó magyar hazafi egy személyben nem képzelhető. Már imáik is gátolják őket ebben.

A kit álszemérem el nem-tántorított, hiú dicsvágy meg nem szédített, az ne féljen az antiszemita elnevezéstől.

A főrendek szavazata és a függetlenségi párt gyengéd nyilatkozata meggyőzhetett mindenkit arról: hogy a zsidókérdésben vagy meg kell adni magát, vagy pedig antiszemitanak lesz kikiáltva, ha önállóság gondolkodik, s teljes lelkéből és minden erejéből meg nem hódol.

A mozaismus túlélte magát. Homályba burkolódzik és csak sötét-fén tenyészhet. –

Küzdelmünk a világosság harcza a sötétséggel.

Nem személyek, hanem egy nemzetközi szövetkezet várnája ellen küzdünk, mely szervezeténél fogva más népekre tapad, ezek gyengébb izeit rágja: de velők szerves egységének feloszlása nélkül össze nem olvadhat. –

Az egyenjogúsítási törvény alkotásával a magyar nemzet lerótta emberbaráti érzelmének önkény tes adóját; most a zsidókon a sor, hogy arra magukat éretteknek és érdemeseknek tanúsítsák.

Minden embernek hite az ő belvilága.

Semmi közünk hozzá.

Azonban igenis van közünk ahhoz, és megkövetelhetjük: hogy hit-ágazatainak egyes tételeit a mi kárunkkal rajtunk senki se gyakorolhassa.

Ez ellen védekezni minden igaz hazafinak elodázhatlan szent kötelessége, melytől sem anyagi haszon, sem álszemérem, – se pedig zsarnok hatalom vissza nem riaszthatja.

A mit Jókai Mór koszorús költőnk az 1861-ik évi országgyűlésen a hazánk függetlenségét fenyegető kultámadásra mondott”, – ugyanazon jóslatszerű ígéket hangoztatjuk mi is a nagygyá nőtt plutokrátiának nemzeti lételünket nem kevésbé fenyegető beltámadása ellen:

„A magyar nemzet sokszor és nagyokat bukott már, mindannyiszor föltámadt, megerősödött; mert szüksége volt a világszellemnek egy nemzetre, mely előharczosa legyen minden szép és nagy koreszmenek. A melynél megmaradjon magva azon nemes erényeknek, a mik a világot fentartják; ugyan e szerepet várja tőlünk a világ most, inkább mint valaha, választ kér tőlünk.”

Levelező-lap.

Azon vidéki laptársainkat, a melyek füzeteinkből cikkekkel vesznek át, újólag nemcsak fölkérjük, hogy a forrást megnevezzék, de ezt a szerzői jogról szóló s. f. é. július 1-jén életbe lépett törvény értelmében ezentúl meg is követeljük. Ezen kikötés mellett az ügy érdekében még örülünk is annak, ha cikkeink átvételnek.

Nyíry Elek úrnak, Gy–a. A „12 röpirat”-nak egyes kerületekbe ingyen való tömeges küldésére fundus nem létezik. A szerkesztő pedig e kedvezményben ez idő szerint csakis Rumot részeltetheti. – Üdvözet!